

Rizika při výkonu služby na obvodním oddělení Policie České republiky

Bc. Barbora Lapešová, Dis.

Diplomová práce

2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav krizového řízení

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Bc. Barbora Lapešová, DiS.
Osobní číslo: L21278
Studijní program: N1032A020002 Bezpečnost společnosti
Specializace: Rizikové inženýrství
Forma studia: Kombinovaná
Téma práce: Rizika výkonu služby na obvodním oddělení Policie České republiky

Zásady pro vypracování

1. Z dostupných zdrojů zpracujte teoretickou část diplomové práce.
2. Analyzujte současná rizika při výkonu služby na obvodním oddělení Policie České republiky.
3. Na základě výsledků analýzy vyhodnoťte zjištěná rizika.
4. Navrhněte vlastní scénáře snížení rizik při aktivaci vybraných módů.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. HRINKO, Martin. *Pořádková činnost policie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. ISBN 978-80-7380-793-1.
2. HUCK, Wilfried. *Amok, School Shooting und zielgerichtete Gewalt*. Berlin: Medizinisch Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft, 2012. ISBN 978-3-95466-024-7.
3. PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Metody rizikového inženýrství*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2012. ISBN 978-80-7385-111-8.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Jaromír Novák, CSc.**
Ústav krizového řízení

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2022**

Termín odevzdání diplomové práce: **28. dubna 2023**

L.S.

---

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2022

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 28. 4. 2023

Jméno a příjmení studenta: Bc. Barbora Lapešová, DiS.

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Diplomová práce je zaměřena na bezpečnostní sbor Policie České republiky a rizika při výkonu služby na obvodním oddělení Policie České republiky. Teoretická část je věnována struktuře a postavení bezpečnostního sboru, legislativě a úkony, které je policista oprávněn provést. V praktické části diplomové práce byla prostřednictvím vhodných metod zjištěna příčinná míra rizika při výkonu služby na obvodním oddělení Policie České republiky. Výstupem diplomové práce je vytvoření jednoduchého a účinného postupu, který eliminuje vznik rizik při běžné silniční kontrole.

Klíčová slova: bezpečnostní sbor, Policie České republiky, nebezpečný pachatel, zákon, riziko

ABSTRACT

The diploma thesis is focused on the security force of the Police of the Czech republic and possible risks which might be encountered during a service at the district department. The theoretical part is devoted to the chain of command, the role of the security force, legislature and procedures that the police are authorized to follow on duty. Risk assessment of service at the district department has been analysed in the practical section. To achieve this, appropriate methods have been used. The output of the thesis is an effective and straightforward manual which eliminates risk occurrence during regular roadside checks.

Keywords: security force, the Police of the Czech Republic, dangerous perpetrator, law, risk

Ráda bych poděkovala vedoucímu diplomové práce doc. Ing. Jaromíru Novákovi, CSc., který mi předával odborné rady, které jsem uplatnila v celé diplomové práci. Dále děkuji kolegům z Obvodního oddělení Policie České republiky za trpělivost, spolupráci a poskytnuté informace. Na závěr bych poděkovala všem, kteří mi podali pomocnou ruku při zpracování mé diplomové práce.

Motto

„Tajemství úspěchu v životě není dělat, co se nám líbí, ale nalézt zalíbení v tom, co děláme.“

Thomas Alva Edison

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 POSTAVENÍ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	13
1.1 POLICEJNÍ PREZIDIUM ČESKÉ REPUBLIKY	14
1.2 ÚTVARY S CELOSTÁTNÍ PŮSOBNOSTÍ.....	15
1.3 ÚTVARY S ÚZEMNĚ VYMEZENOU PŮSOBNOSTÍ	15
1.4 OBVODNÍ ODDĚLENÍ.....	16
2 ZÁKONY A INTERNÍ AKTY ŘÍZENÍ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	18
2.1 ZÁKONY	18
2.2 INTERNÍ AKTY ŘÍZENÍ	19
3 ZÁKLADNÍ POVINNOSTI POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	20
3.1 ZDVOŘILOST	20
3.2 INICIATIVA	20
3.3 PŘIMĚŘENOST POSTUPU.....	21
3.4 PROKÁZÁNÍ PŘÍSLUŠNOSTI	21
3.5 POUČENÍ.....	22
4 OPRAVNĚNÍ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY.....	23
4.1 OBECNÁ USTANOVENÍ K OMEZENÍ OSOBNÍ SVOBODY	23
4.2 ZAJIŠTĚNÍ A ZADRŽENÍ OSOBY.....	23
4.3 POLICEJNÍ CELY.....	24
4.4 ODNĚTÍ VĚCI A PROHLÍDKA OSOBY.....	24
4.5 VSTUP DO OBYDLÍ, JINÉHO PROSTORU NEBO NA POZEMEK	25
5 RIZIKA PŘI VÝKONU SLUŽBY POLICISTY NA OBVODNÍM ODDĚLENÍ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	26
5.2.1 Riziko syndromu vyhoření.....	29

5.2.2	Posttraumatické reakce.....	30
5.2.3	Stres.....	30
5.2.4	Mobbing a bossing	31
5.3	FYZICKÁ RIZIKA	32
5.3.1	Riziko manipulace se střelnou zbraní	33
5.3.2	Riziko při zákroku proti nebezpečnému pachateli	33
5.3.3	Riziko střelných poranění při střelecké přípravě.....	33
5.3.4	Riziko při běžné manipulaci se střelnou zbraní	34
5.3.5	Riziko střelných poranění při nácviku taktiky	34
5.3.6	Riziko střelných poranění při náhodném výstřelu	34
5.3.7	Riziko poranění při nálezu nástražného výbušného systému.....	35
5.3.8	Riziko poranění při tělesné přípravě	35
5.3.9	Riziko napadení policisty při služebním zákroku	35
5.3.10	Dopravní nehody, silniční kontrola.....	36
5.3.11	Riziko při běžném výkonu služby.....	37
II	PRAKTICKÁ ČÁST	38
6	OBVODNÍ ODDĚLENÍ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY NÁMĚŠŤ NAD OSLAVOU	39
7	CÍLE A POUŽITÉ METODY DIPLOMOVÉ PRÁCE	41
7.1	FOCUS GROUPS	41
7.2	METODA WHAT-IF	50
7.3	MATICE RIZIK.....	51
8	ZHODNOCENÍ IDENTIFIKOVANÝCH RIZIK	56
9	MODELOVÁ SITUACE RIZIK PŘI VÝKONU SLUŽBY NA OBVODNÍM ODDĚLENÍ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY.....	59
9.1	POPIS UDÁLOSTI	59
9.3	NÁVRH SCÉNÁŘE SPRÁVNÉHO POSTUPU (ELIMINACE RIZIK)	64

ZÁVĚR	66
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	68
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	71
SEZNAM OBRÁZKŮ	72
SEZNAM TABULEK.....	73
SEZNAM PŘÍLOH.....	74

ÚVOD

Policie České republiky se řídí především zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Policie České republiky je neodmyslitelně součástí Integrovaného záchranného systému České republiky. Policie České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, jehož hlavním úkolem a předností je sloužit veřejnosti a ctít heslo „Pomáhat a chránit“.

V poslední dekádě Policie České republiky prochází mnoha změnami. Především se jedná o změny personální, kdy fluktuace zaměstnanců je vysoká a z řad policie odchází tzv. nárokový policisté, kteří už si svoji službu řádně odsloužili. Problém je však v tom, že odchozí čísla jsou stále větší než čísla nově přijatých příslušníků do služebního poměru. Další nenávratná změna je ve způsobu páčání trestné činnosti. Dříve ve statistice trestných činů měla své čestné místo majetková kriminalita, která se však v poslední době více přelévá do tzv. kyberprostoru či virtuálního světa, kdy se lidé stávají častěji obětí peněžního podvodu. Na tuto problematiku policie reaguje tak, že investuje do nových součástek, programů a činností, které mají policistům pomoci při řešení těchto případů. Internet nenapomáhá samozřejmě jenom podvodníkům, ale také nebezpečným pachatelům, kteří si na dark webu, neboli černém trhu, mohou opatřit různé předměty a zbraně, které pak jsou schopni při zákroku policisty proti němu použít. Na psychiku policisty také oproti dřívější době působí lidé, pachatelé tím, že si jsou schopni celý zákrok natočit na mobilní telefon, a poté tyto záběry zveřejnit na sociálních sítích. Celkově se v dnešní době mezi námi pohybuje více agresorů, kteří jsou mnohdy povzbuzeni návykovými látkami. Tyto případy se objevují denně v médiích, kdy můžeme registrovat ujíždějící řidiče, napadení policistů a agresivitu mezi osobami, která často končí tím nejzávažnějším trestným činem – vražda. Z těchto faktorů je zřejmé, že činnost a práce u Policie České republiky je velice riziková a každý příslušník je vystaven nebezpečným faktorům, které jsou uvedeny v teoretické části diplomové práce.

V diplomové práci jsou využity veřejně dostupné data, které jsou uvedeny ve Sbírkách zákonů České republiky, dále jsou dostupné na volně přístupných internetových stránkách a zveřejněny v odkazech Policie České republiky.

Cílem diplomové práce je na základě sběru dat, metody Focus Group identifikovat nejzávažnější a nejběžnější rizika při výkonu služby na obvodním oddělení Policie České republiky. Na základě uvedených dotazů určit pomocí metody What If, s jakými

nejčastějšími riziky se příslušník na obvodním oddělení Policie setkává, a poté k jednotlivým rizikům navrhnout opatření, které rizika alespoň eliminují. Prostřednictvím matice rizik určit, jaká rizika jsou zanedbatelná a naopak, která jsou pro příslušníka absolutně nepřijatelná a dále se těmito riziky zabývat.

Práce je rozdělena do několika kapitol a podkapitol, ve kterých budou jednotlivá rizika uvedena. Dále v praktické části bude uvedena konkrétní modelová situace, která se však zakládá na pravdivé události. V rámci této situace bude poukázáno na značné chyby a tím vyvolané rizika, které doprovází činnost hlídky Policie České republiky. V neposlední řadě bude uveden scénář, jak správně postupovat při běžné silniční kontrole tak, aby možná rizika byla co nejvíce eliminována nebo plně odstraněna.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POSTAVENÍ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Dle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii, konkrétně v § 1 tohoto zákona je uvedeno, že Policie České republiky (dále jen „Policie“) je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor. Jednotnost sboru je vyjádřena především subsidiaritou, která značí vztahy nadřízenosti a podřízenosti, což je základním znakem každého bezpečnostního sboru. V § 1 tohoto zákona je dále uvedeno, že jde o sbor ozbrojený. Právě ozbrojenost je jedním z podstatných prvků, kterým se policejní sbor vyznačuje. Policejní sbor je důležitým orgánem státu, kdy tvoří i základní pilíř bezpečnosti České republiky. Bez represivní činnosti, která je pro policejní sbor sine qua non (podmínka bez které nelze), by policie nemohla ctít svůj slogan, heslo „Pomáhat a chránit“. Ve smyslu § 1 je bezpečnostním sborem chápána Celní správa, Vězeňská služba ale i Bezpečnostní informační služba nebo Úřad pro zahraniční styky. Polici ČR nelze brát jako právnickou osobu, jelikož je státním orgánem, kdy má jasně vymezenou věcnou a místní působnost. V širším pojetí lze Policii jako veřejný ozbrojený sbor zařadit na základě tradičního chápání principu dělby moci uplatňující se v demokratických státech jako součást moci výkonné. (Zákony pro lidi, 2023 [online]).

Hlavním úkolem policie je sloužit veřejnosti, kdy chrání bezpečnost osob, majetku a také veřejný pořádek. Bezpečnost osob lze v užším pojetí chápat tak, že policie vede boj proti terorismu, odhaluje přestupky, trestné činy, zajišťuje pachatele, vede řízení o trestních věcech, ochrana státních hranic. Dále dohlíží na BESIP, vyhledává celostátní pátrání, ochrana jaderných zařízení a jiné úkoly dané zákonem. Policie ČR dále zastává svoji významnou roli v rámci integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“), kde plní úkoly dané zákonem č. 239/2000 Sb. Policie ČR působí výhradně na území České republiky, nestanoví-li zákona nebo jiný platný právní předpis jinak. (Škoda, Vavera, Šmerda, 2009)

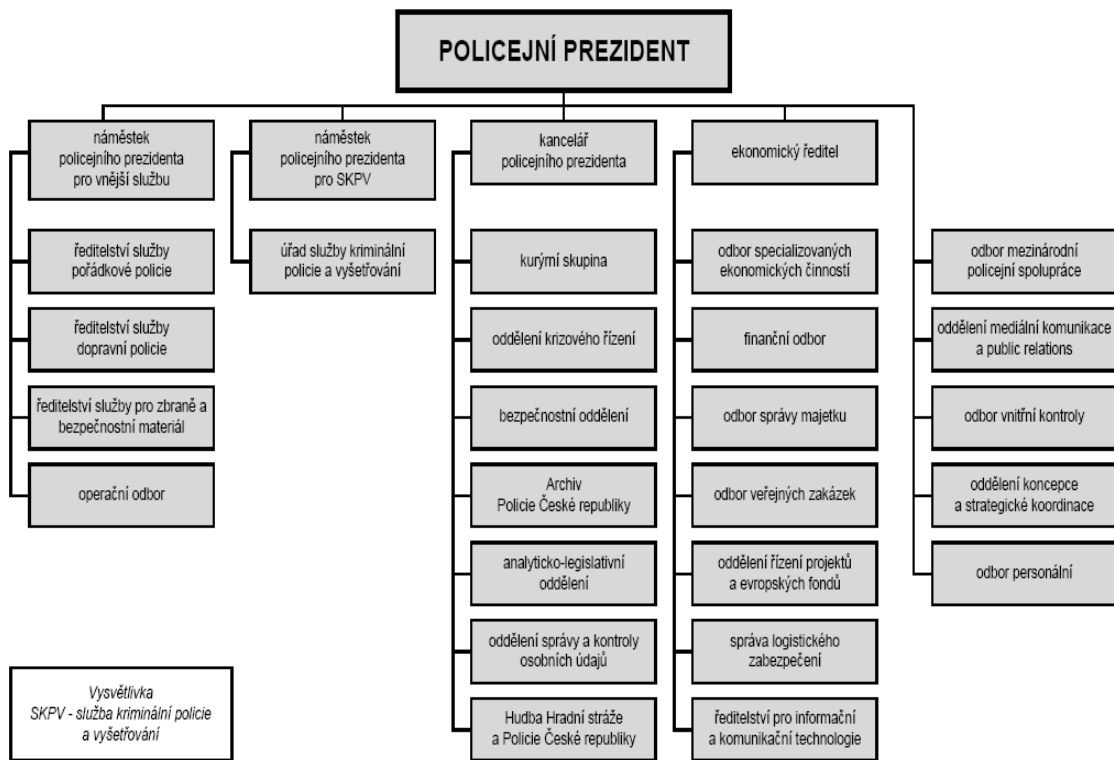
Organizace a útvary policie:

Pro fungování policejního sboru je jasně dané, že policie ČR je podřízena ministerstvu vnitra. Policejní prezident je zodpovědný za činnost svých podřízených a celkově za fungování policie ministru vnitra. Ministerstvo vnitra se snaží vytvářet podmínky pro zdárné plnění úkolů policie. Jako podmínky lze uvést materiální stránku v podobě služebních vozidel, služebního vybavení aj. Dále samozřejmě zajišťuje finanční stránku, která je velice důležitá pro fungování celého policejního sboru. (Hruda, Zámek a kol., 2012)

„Řízení a organizace policie je vymezená v § 6 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., kde je uvedeno, že policejními útvary jsou:

- a) Policejní prezidium České republiky v čele s policejním prezidentem
- b) Útvary policie s celostátní působností
- c) Krajská ředitelství policie
- d) Útvary zřízené v rámci krajského ředitelství“ (Zákony pro lidi, 2023 [online])

Organizační schéma Policejního prezidia České republiky

Obrázek 1- Organizační schéma (zdroj: (Zákony pro lidi, 2023 [online])

1.1 Policejní prezidium České republiky

Policejní prezidium je hlavním orgánem Policie České republiky. V současné době funkci policejního prezidenta vykonává genmjr. Mgr. Martin Vondrášek, který je ve své funkci od 1. dubna roku 2022. Policejní prezident disponuje s určitými právy, kdy navrhuje potřebné celostátní útvary, které schvaluje ministr vnitra. Naopak na návrh krajského ředitele Policie

České republiky zřizuje, schvaluje útvary v rámci krajského ředitelství. Celkově policejní prezidium řídí činnost všech útvarů policie. (Reforma, 2012)

1.2 Útvary s celostátní působností

Útvary s celostátní působností jsou pod záštitou policejního prezidia. S celostátní působností znamená, že tyto útvary nenajdeme v každém větším městě a jsou zřízené především tak, aby plnily plán akceschopnosti. Příklad si lze uvést na letecké službě Policie České republiky. Letecká služba má tři základny, které zajišťují potřebné úkoly. Jedná se o základnu v Praze – letiště, Brno – letiště a Ostrava. Mezi útvary s celostátní působností dále patří pyrotechnická služba, Národní protidrogová centrála, Národní centrála organizovaného zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování (dále SKPV) a Útvar rychlého nasazení (dále URNA), který se představil při zadržení Jiřího Kájinka, který utekl z věznice Mírov. (Hruda, Zámek a kol., 2012)

1.3 Útvary s územně vymezenou působností

Útvary s územně vymezenou působností neboli krajská ředitelství. Na území ČR je v současné době zřízeno 14 krajských ředitelství policie, které jsou kopií vyšších územně samosprávných celků vytvořené na základě ústavního zákona roku 2000.

Obrázek 2 – Mapa krajských ředitelství (zdroj: Policie ČR, 2023, [online])

KŘP Středočeského kraje, KŘP Jihočeského kraje, KŘP Plzeňského kraje, KŘP Karlovarského kraje, KŘP Ústeckého kraje, KŘP Libereckého kraje, KŘP Královéhradeckého kraje, KŘP Pardubického kraje, KŘP kraje Vysočina, KŘP Jihomoravského kraje, KŘP Zlínského kraje, KŘP Olomouckého kraje, KŘP Moravskoslezského kraje, KŘP hlavního města Prahy.

V čele krajského ředitelství policie stojí krajský ředitel, který má pod sebou náměstky, kteří zastávají různé funkce. Je nadřízený náměstkovi odpovídající za Vnější službu, službu kriminální policie a vyšetřování a náměstkovi pro ekonomiku. Koncepce policie je dále tvořena územními odbory, které spadají právě pod krajské ředitelství. V čele každého územního odboru stojí ředitel územního odboru, který má pod svými křídly zástupce ředitele územního odboru, koordinátory, službu kriminální policie a vyšetřování, Oddělení vnitřní kontroly, Dopravní inspektoráty, Odbor služby pro zbraně a bezpečnostní materiál a obvodní oddělení, které je nejnižší článkem policie. (Reforma, 2012)

1.4 Obvodní oddělení

Obvodní oddělení patří mezi základní článek Policie ČR. Obvodní oddělení spadají pod územní odbory, kdy v čele obvodního oddělení je vedoucí oddělení. Příslušníci pracující na obvodním oddělení v rámci služby plní úkoly pořádkové policie. Řídí se zákonem č. 273/2008 Sb., kde jsou specifikované jejich práva ale také povinnosti. Pořádková policie plní úkoly na úseku veřejného pořádku, bezpečnosti osob ale i majetku. Dohlíží na BESIP, řeší přestupky v dopravě, přijímá a eviduje oznámení od osob za základní článek. Eviduje a řeší přestupky dle zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích zejména na úseku veřejného pořádku, majetku a občanského soužití. V trestním řízení koná prověřování v souladu se zákonem č. 41/1961 Sb., trestní řád. Odhaluje trestné činy v souladu se zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Dohlíží na dodržování vyhlášek a nařízení vydané samosprávným celkem. Příslušník na obvodním oddělení musí být velice flexibilní, neboť se v rámci služby může potkat s problematikou týkající se jakéhokoliv zákona. Služba je zpravidla vykonávána ve vícečlenných hlídkách, kdy v dnešní době není výjimkou smíšená hlídka nebo dokonce hlídka, kde svoji pozici zastávají dvě ženy. Služební obvod daného oddělení je rozdělen na určité úseky a stanoviště, kde policie provádí své úkoly. Služba pořádkové policie je zajištěna v rámci nepřetržitého režimu spočívající v nerovnoměrném rozvržení pracovní doby nebo směnném režimu služby. Příslušníci policie vykonávající službu na obvodním oddělení se musí řídit závazným pokynem policejního prezidenta

(dále ZPPP) č. 460/2008 Sb., ve kterém je stanoven stejnokroj policisty. Stejnokroj policisty slouží především jako pracovní oděv, který ulehčuje identifikaci příslušníka. Dalším identifikátorem je služební číslo a služební průkaz, který každý policista musí mít při výkonu služby u sebe. Další neodmyslitelnou výbavou policisty v terénu je teleskopický obušek, pouta, služební zbraň, slzotvorný prostředek (KASR), svítilna, reflexní vesta a zastavovací terč. Nelze opomenout, že v dnešní době je důležitou součástí výbavy každého policisty propiska a příkazové bloky.

Pojem obvodní oddělení je rovno pojmu místní oddělení, které jsou zřizovány v hlavním městě České republiky. Podle celkového počtu příslušníků jsou obvodní oddělení rozděleny na:

- a) Oddělení 1. typu – více jak 60 policistů – oddělení ve velkých městech
- b) Oddělení 2. typu – 30 – 60 policistů – oddělení v okresních městech
- c) Oddělení 3. typu – 15 – 30 policistů – oddělení středních měst (dle počtu obyvatel)
- d) Oddělení 4. typu – méně než 15 policistů – oddělení menších měst, městysu

V nepřítomnosti vedení obvodního oddělení za chod oddělení odpovídá dozorčí služba, která přebírá velení v době, kdy ostatní příslušníci vykonávají službu v terénu. Dozorčí služba je tzv. „prostředníkem“ mezi Operačním střediskem a policistou vykonávající službu v terénu. Dozorčí služba odpovídá za velení, zajišťuje příjem a evidenci učiněných oznámení od osob, zajišťuje hlášenou službu operačnímu středisku, zajišťuje chod v policejních celách. (Reforma, 2012)

2 ZÁKONY A INTERNÍ AKTY ŘÍZENÍ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Policie České republiky je bezpečnostní ozbrojený sbor, který byl zřízen na základě zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, která byl schválen Českou národní radou dne 21. června roku 1991. O měsíc později 15. července roku 1991 vznikla Policie České republiky. 1.1.2009 vešel v účinnost nový zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, který přinesl změny především ve struktuře policie. Byly zrušeny okresní ředitelství, které byly přiřazeny pod krajská ředitelství. Činnost policie není ovšem ovlivněna jenom zákonem č. 273/2008 Sb., který je pro tuto organizaci samozřejmě stěžejní. Na práci policie navazuje spousta dalších právních aktů a závazných pokynů.

2.1 Zákony

- a) Zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, který vymezuje postavení, působnost, oprávnění a povinnosti Policie České republiky,
- b) Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, kde je možné nalézt problematiku, týkající se odměn, trestů, nároky na služební volno ale také povinnosti příslušníka bezpečnostního sboru,
- c) Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Trestní zákon vymezuje trestné činy, které jsou rozděleny do jednotlivých hlav. Dále specifikuje pojmy jako je trestný čin, recidiva, okolnosti vylučující protiprávnost, škody apod.,
- d) Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, nebo-li trestní řád, kde je vymezen postup orgánu činných v trestním řízení, jejichž hlavním úkolem je v rámci prověřování zajistit relevantní důkazy, na základě kterých soud může rozhodnout o vině a trestu pachatele,
- e) Zákon č. 261/2016 Sb., o některých přestupcích,
- f) Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a v neposlední řadě,
- g) Zákona č. 500/2004 Sb., správní řád a zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.

Jak již bylo uvedeno v úvodu diplomové práce, policejní příslušník se v terénu potká s mnoha normativními právními akty na různých úsecích. Může se jednat o problematiku vod, životního prostředí, přestupky na úseku lesnictví nebo tabákových výrobků. V této

kapitole nelze uvést všechny zákony, se kterými Policie České republiky přišla do styku a pracuje.

2.2 Interní akty řízení

Interní akty řízení mají zásadně interní charakter. Nemusí být veřejně vyhlášeny a jsou určeny především pro pracovníky/příslušníky dané organizace. Interní akty nemají zakotvení v pramenu práva. Policie České republiky disponuje s mnoha interními akty, které jsou pro činnost policie stěžejní. Jedná se především o závazné pokyny policejního prezidenta (dále jen „ZPPP“) a o pokyny policejního prezidenta (dále jen „PPP“).

V dnešní době je prakticky nemožné, aby příslušník policie znal veškeré zákony, podle kterých policie postupuje. Legislativa je velice složitá a běžný laik se v právních aktech těžko orientuje. Za důležitý zákon je považován zákon č. 273/2008 Sb., ve kterém jsou vymezeny práva, povinnosti a oprávnění každého policisty. Hlavní činností policie ČR je odhalování trestné činnosti, prověřování a vyšetřování. V tomto případě Policie České republiky postupuje dle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník a zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád. Právě v této problematice je na příslušníky policie velký tlak a je žádoucí, aby se neustále vzdělávali, neboť v přímém výkonu je potřeba vědět a znát podle čeho může policista postupovat a konat.

3 ZÁKLADNÍ POVINNOSTI POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Každý policista ve služebním poměru se musí řídit zákonem č. 273/2008 Sb., kde hlava III, tohoto zákona upravuje základní povinnosti. Mezi základní povinnosti se řadí zdvořilost, iniciativa, přiměřenost postupu, prokazování příslušnosti a hlavně poučení osob. Tyto vymezené povinnosti by měl policista dodržovat nejenom při služebním zákroku ale i při provádění jakéhokoliv úkonu.

3.1 Zdvořilost

Již v minulosti byla povinnost policisty dbát zdvořilosti zakotvena v Etickém kodexu policisty, který byl vnitřním předpisem. Právě z tohoto lze vyvodit, že si Policie ČR zakládá na dodržování morálních a etických pravidlech společenského chování, spočívající ve cti, důstojnosti, vážnosti osob ale i své vlastní. (Škoda, Vavera, Šmerda, 2009, str. 51)

Ustanovení § 9 zákona č. 273/2008 Sb., zdvořilost definuje jako:

„Policista a zaměstnanec policie jsou při plnění úkolů policie povinni dodržovat pravidla zdvořilosti a dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní.“ (Zákony pro lidi, 2023 [online])

3.2 Iniciativa

Dojde-li k porušení nebo ohrožení vnitřního pořádku a bezpečnosti v oblasti, která patří výhradě do kompetence policie, musí policie učinit adekvátní opatření, které povede k odstranění vzniklého ohrožení. Mezi adekvátní opatření lze zařadit jednak úkon (zákonné oprávnění) či jiné vhodné opatření, které není úkonem. Úkon je využití zákonné pravomoci a jiné vhodné opatření lze chápat jako činnost, kterou se nezasahuje do práv chráněných zájmů. Dalším pojmem, který je nutné v rámci iniciativy osvětlit je zákrok. Samotný zákrok je již úkon, avšak v rámci zákroku dochází ze strany policie k vynucení splnění určité povinnosti, a to buď za použití síly, nebo jen její hrozby. Před použitím síly v rámci zákroku je policista povinen zakročující osobu vyzvat, aby zanechala svého protiprávního jednání s tím, že jinak proti ní bude užito donucovacích prostředků. Výzva začíná slovy: „Jménem zákona!“ (Škoda, Vavera, Šmerda, 2009)

Zákon samozřejmě pamatuje na situace, kdy policista nemá povinnost provést úkon nebo jiné opatření, jestliže:

- a) „Provádí jiný úkon, mimo jiné
1. *Pronásleduje pachatele trestného činu,*
  2. *Zakročuje pod jednotným velením,*
  3. *Plní úkol, při němž používá výbušniny nebo výbušné předměty aj.*
- b) *jsou jeho schopnosti sníženy v důsledku jeho zdravotního stavu nebo vlivem léků anebo jiných látek tak, že řádné provedení nebo dokončení úkonu anebo jiného opatření by bylo ohroženo*
- c) *k provedení úkonu nebo jiného opatření nebyl odborně vyškolen nebo vycvičen a povaha úkonu nebo jiného opatření takové vyškolení nebo vycvičení vyžaduje, nebo je zřejmé, že nemůže úkon nebo jiné opatření úspěšně dokončit.“ (Zákony pro lidi, 2023 [online]).*

3.3 Přiměřenost postupu

Hlavní myšlenkou přiměřenosti postupů je, že úkon nebo zákrok, na základě kterého policie zasahuje do práv a svobod osob, nesmí být větší, než je to nezbytně nutné pro zachování bezpečnosti osob, majetku či veřejného pořádku. Policie, konkrétně zasahující policista musí často zhodnotit klady a protiklady neprovedení zákroku tak, aby osobám nevznikla bezdůvodná újma. (Škoda, Vavera, Šmerda, 2009)

3.4 Prokázání příslušnosti

Policie ČR je samostatný ozbrojený bezpečnostní sbor, jehož premisí je hlavně „být viděn“. Z toho důvodu je v § 12 zákona č. 273/2008 Sb., uvedeno, že policista je povinen při výkonu služby, provádění zákroku nebo jakéhokoliv úkonu, prokázat svoji příslušnost právě stejnokrojem, jedná-li se o uniformovanou složku, popřípadě páskou Policie anebo služebním odznakem či průkazem, kde je viditelné identifikační číslo každého příslušníka policie. Zásady prokazování příslušnosti neupravuje pouze jeden normativní právní akt, ale tato problematika nachází i své místo ve vyhlášce č. 122/2015 Sb., o způsobu vnějšího značení, služebních stejnokrojích a zvláštním barevném provedení služebních vozidel, plavidel a letadel Policie České republiky a o prokazování příslušnosti k Policii České republiky. V odstavci 2 výše uvedeného ustanovení je vymezeno, že pokud nastanou okolnosti, kdy nelze svoji příslušnost k policii prokázat např. služebním stejnokrojem, postačí ústní prohlášení „Policie“, avšak i ústní prohlášení nemusí být za určitých okolností provedeno. V průběhu výkonu služby mohou nastat okolnosti, kdy policista záměrně

zastírá svoji příslušnost, neboť by svým prohlášením k ozbrojenému bezpečnostnímu sboru mohl zmařit účel sledovaný zákrokem, např. použití operativně pátracího prostředku. (Škoda, Vavera, Šmerda, 2009)

3.5 Poučení

Zakročující policista, který provádí zákrok nebo úkon je povinen před provedením poučit osobu vůči které úkon nebo zákrok bude směřovat, o jejich právech, povinnostech a také právních důvodech provádění daného úkonu. V případě, že okolnosti nedovolují dotčenou osobu poučit před započítím úkonu, musí policista provést poučení ihned, jakmile to situace dovolí. V ustanovení § 13 zákona č. 273/2008 Sb., není vysloveně stanoveno, jakým způsobem je nutné dotčenou osobu poučit, tudíž poučení může být jak písemné tak ústní. K ústnímu provedení je dle zkušeností dobré, aby tento úkon byl zaznamenán na záznamové zařízení, kde je jasně a zřetelně vidět, slyšet, že dotčená osoba poučení porozuměla. (Škoda, Vavera, Šmerda, 2009)

4 OPRÁVNĚNÍ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Tato kapitola se bude opírat především o zákon č. 273/2008 Sb., a zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, kde jsou vymezena a specifikována oprávnění, s kterými disponuje policie. Každý příslušník policie se při výkonu služby dostal do situace, kdy bylo potřeba použít oprávnění, které je na základě zákona možné použít. Mezi nejcitelnější oprávnění proti dotčeným osobám je bezesporu oprávnění omezující osobní svobodu. Osobní svoboda je zaručena i ústavním zákonem č. 2/1993 Listinou základních práv a svobod, kde je konkrétně v článku 8 uvedeno, že osobní svoboda je zaručena.

4.1 Obecná ustanovení k omezení osobní svobody

Obecné ustanovení je vymezeno v § 24 zákona č. 273/2008 Sb., kdy v první odstavci je převzat z různých mezinárodních dokumentů. Základem prvního odstavce je podmínka, kdy osoba omezená na osobní svobodě nesmí být podrobena mučení a jinému nelidskému až krutému zacházení, které by snižovalo její lidskou důstojnost. Policista, který je přítomen takovému nežádoucímu chování a neučiní oznámení, poruší svůj slib, který skládal při nástupu k bezpečnostnímu sboru. Policista omezující osobu na osobní svobodě na žádost osoby omezené vyrozumí o omezení osobu blízkou nebo osobu, kterou si dotčený sám určí. Zákon počítá i s výjimkou, kdy nevzniká vyrozumívací povinnost. První situace je pokud by došlo k ohrožení splnění účelu úkonu a za druhé pokud je vyrozumění spojené s nepřiměřenými obtížemi. Osoba omezená na osobní svobodě má nárok na právní pomoc a v případě, že se jedná o osobu pocházející ze zahraničního státu, nelze ji odepřít právo na tlumočníka. Právo na lékařské ošetření má osoba omezená na osobní svobodě, kdy si může zvolit svého ošetřujícího lékaře. Přístup zvoleného ošetřujícího lékaře nesmí být omezen, což je jedna z pojistek sui generis. (Škoda, Vavera, Šmerda, 2009)

4.2 Zajištění a zadržení osoby

Zajištění je nutno odlišovat od pojmu zadržení. Zajištění osoby se opírá o § 26 zákona č. 273/2008 Sb., zatímco zadržení osoby je uvedeno v zákoně č. 141/1961 Sb., trestního řádu. Zajištění osoby je krátkodobé omezení osobní svobody. Zajištění osoby může trvat nejdéle po dobu 24 hodin. Lze zajistit jako občana České republiky, tak i cizince, který splňuje důvody zajištění. Při zajištění nehraje roli ani věkový limit. V § 26 odst. 1 z.č. 273/2008 Sb., jsou pod jednotlivými písmeny konkretizovány důvody, kdy může být osoba omezena na osobní svobodě. (Škoda, Vavera, Šmerda, 2009)

„Policista je oprávněn zajistit osobu, která

- a) svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek,*
- b) v budově útvaru policie úmyslně znečišťuje nebo poškozuje majetek anebo slovně uráží policistu nebo jinou osobu,*
- c) má být předvedena podle jiného právního předpisu,*
- d) utekla z výkonu trestu odnětí svobody, z výkonu ochranného léčení, ústavní výchovy, předběžného opatření nebo ochranné výchovy anebo ze zabezpečovací detence,*
- e) při předvedení kladla odpor nebo se pokusila o útěk,*
- f) byla přistižena při jednání, které má znaky správního deliktu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci,*
- g) není trestně odpovědná a byla přistižena při jednání, které má znaky trestného činu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci, nebo*
- h) je nezletilá, je-li to nezbytné pro její navrácení do rodičovské nebo jiné obdobné péče jejímu zákonnému zástupci*

Byla dopadena na základě pronásledování podle § 92 prováděném příslušníkem zahraničního bezpečnostního sboru.“ (Zákony pro lidi, 2023 [online])

4.3 Policejní cely

Policista, který omezil osobu na osobní svobodě je oprávněn ji umístit do policejní cely dle § 28 z.č. 273/2008 Sb. Do policejní cely lze umístit osoby zadržené, zatčené, zajištěné, dodané do VTOS, zabezpečovací detence aj. Dle ZPPP policie ČR disponuje s krátkodobou, dlouhodobou a střednědobou celou. (Zákony pro lidi, 2023 [online])

4.4 Odnětí věci a prohlídka osoby

Tento pojem se objevuje jak v zákoně o Policii ČR, tak v trestním řádu. Dle zákona o Policii se postupuje výhradně v případě, jedná-li se o přestupkové jednání a je-li důvodná obava, že by mohlo dojít k zabránění nebo propadnutí věci. Policie v řízení o přestupku může využít oprávnění odnětí věci v případě, je-li známo, že se jedná o věc, která by mohla být důkazním prostředkem v řízení o přestupcích. Podle trestního řádu se může odejmout věc, prostřednictvím které byl spáchán trestní čin. Tuto věc lze odejmout se souhlasem státního zástupce. S odnětím věci úzce souvisí vydání a odebrání zbraně a prohlídka osoby. Je-li

důvodná obava, že zbraň bude použita k protiprávnímu jednání, může policista využít svého oprávnění a tuto zbraň odebrat. Prohlídku osoby je policista oprávněn provést proti osobě, proti které mj. provádí zákrok, bude omezena na osobní svobodě a proti které směřuje úkon. Prohlídku osoby smí provést jen osoba stejného pohlaví a provádí buď přímými kontakty, nebo pouze pozorováním těla osoby. Trestní řád opět uvádí pojem prohlídka osoby, kdy se jedná o procesní úkon na základě, kterého se policejní orgán činný v trestním řízení snaží získat důkazní prostředky. (Škoda, Vavera, Šmerda, 2009)

4.5 Vstup do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek

Listina základních práv a svobod jako součást Ústavního zákona garantuje právo nedotknutelnosti obydlí. Policie je oprávněna vstoupit do obydlí, jiného prostoru a na pozemek pouze v případě, kdy jsou naplněny zákonné podmínky. Bez souhlasu osoby smí policista vstoupit nesne-li věc odkladu, je důležité do těchto prostorů vstoupit pro ochranu života a zdraví anebo odvrací-li policista závažné ohrožení veřejného pořádku. Další případy, kdy smí policista i za použití síly vstoupit do obydlí: nachází-li se tam zemřelá osoba, z důvodu pronásledování osoby či je-li dáno, že se na pozemku nebo jiném prostoru nachází týrané zvíře. Policista má oprávnění vstoupit i do živnostenské provozovny.

Policie ČR na základě zákona č. 273/2008 Sb., je oprávněna vykázat osobu ze společného obydlí, kdy tato osoba nesmí po dobu 10 dnů vstoupit do vymezeného teritoria a nesmí navazovat kontakt s poškozenými osobami. V případě, že osoba poruší zákonem stanovenou povinnost, dopouští se přestupkového jednání. Dalším porušením této povinnosti se dopouští trestní činu „Maření výkonu“. Další oprávnění policisty je použití donucovacích prostředků k ochraně své bezpečnosti, bezpečnosti jiných osob a majetku a taktéž k ochraně veřejného pořádku. Mezi časté oprávnění, které policie využívá běžně v terénu, patří podání vysvětlení a prokázání totožnosti osob. Jako poslední a zároveň nejintenzivnějším a nejzávažnějším prostředkem, kterým lze zasáhnout do práv osob, je použití služební zbraně. Služební zbraň lze použít za přísně stanovených podmínek. Každé použití služební zbraně je policista povinen nahlásit svému nadřízenému. (Škoda, Vavera, Šmerda, 2009)

5 RIZIKA PŘI VÝKONU SLUŽBY POLICISTY NA OBVODNÍM ODDĚLENÍ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Každé zaměstnání s sebou nese rizika. Ani práce u Policie České republiky není výjimkou. I když, je všeobecně známo, že příslušníci policie, hasiči aj. jsou vůči státu ve služebním poměru, kdy jsou hodnoceni, trestáni a vykonávají službu na základě zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru, tak i zde plyne spousta rizik, které lze rozdělit na rizika materiální, psychické a fyzické. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci (dále jen BOZP) se zabývá problematikou týkající se zdraví v pracovním prostředí. Na BOZP navazuje zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, kde jsou zakotveny práva a povinnosti zaměstnavatele ale i zaměstnance. Konkrétně ustanovení § 101 výše uvedeného zákona specifikuje povinnosti zaměstnavatele, při zajišťování ochrany zdraví a bezpečnosti při práci. Následující paragrafové znění hovoří o prevenci a předcházení rizik. Preventivní činností zaměstnavatele v oblasti BOZP je určit opatření, jejichž hlavním úkolem je minimalizovat rizika, odstranit rizika nebo zjištěným rizikům předcházet. Výjimkou nejsou ani rizika, které nelze trvale odstranit. V tomto případě je zaměstnavatel povinen učinit takové opatření, které sníží rizikovost na minimální úroveň. Pro určení rizik v pracovním prostředí slouží především tzv. Analýza rizik, kdy je potřeba sledovat veškeré faktory.

Jak již bylo výše uvedeno, Policie České republiky se řídí zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru, kdy problematice zabývající se bezpečností a ochranou zdraví při práci se věnuje Hlava VII – Bezpečnost a ochrana zdraví při výkonu služby. Bezpečnost a ochranu zdraví při práci zajišťuje bezpečnostní sbor, který je dle ustanovení § 86 zákona č. 361/2003 Sb., dále povinen:

„zajistit bezpečnost a ochranu zdraví příslušníků při výkonu služby s ohledem na rizika spojená s možným ohrožením jejich života a zdraví (dále jen "rizika"); tato povinnost se vztahuje též na další osoby, které se s jeho vědomím zdržují ve služebnách.“ (Zákony pro lidi, 2023 [online])

Za plnění úkolů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci odpovídá služební funkcionář. Dále je bezpečnostní sbor povinen vytvářet bezpečné prostředí a přijímat opatření k prevenci rizik. Za prevenci rizik se považují: *„všechna opatření, která směřují k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví příslušníků při výkonu služby, a opatření, jejichž cílem je předcházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat jejich působení.“* (Zákony pro lidi, 2023 [online])

Úkolem bezpečnostního sboru je vyhledávat rizika, příčiny těchto rizik a přijímat potřebné opatření k jejich úplnému odstranění nebo částečné minimalizaci. Bezpečnostní sbor je dále povinen zajistit příslušníkům potřebné školení, vést evidenci školení, přijmout opatření týkající se první pomoci. Bezpečnostní sbor nesmí připustit, aby příslušník, který nezískal potřebnou zdravotní způsobilost, vykonával službu. Mezi povinnosti patří i zajištění osobních ochranných prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků. Informace týkající se služebních úrazů a nemocí je bezpečnostní sbor povinen pořádně prošetřit, kdy se snaží zjistit příčiny a okolnosti poškození zdraví nebo úmrtí při výkonu služby. Vede dokumentaci o vzniklých služebních úrazech a snaží se zajistit, aby služebna odpovídala bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům, což spočívá především v řádném osvětlení místností, zajištění stanovených rozměrů chodby či schodiště, odvětrání, teplota apod. Bezpečnostní sbor se podílí na zajištění prostorů určených k převlékání, ukládání osobních věcí a prostorů, kde si příslušník může odpočinout nebo se stravovat. Hlava VII z.č. 361/2003 Sb., pamatuje i na povinnosti a práva příslušníka, které jsou vymezeny převážně v ust. § 92 téhož zákona.

Mezi základní povinnosti příslušníka patří zejména:

- a) *„dodržovat při výkonu služby právní předpisy a služební předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví,*
- b) *dodržovat stanovené postupy a používat osobní ochranné prostředky,*
- c) *účastnit se školení zajišťovaných bezpečnostním sborem k bezpečnosti a ochraně zdraví při výkonu služby a podrobovat se ověřování získaných znalostí,*
- d) *oznamovat vedoucímu příslušníkovi nedostatky a závady, které mohou ohrozit bezpečnost nebo zdraví příslušníků při výkonu služby, a podle možností se účastnit na jejich odstraňování,*
- e) *podrobit se na výzvu služebního funkcionáře lékařskému a psychologickému vyšetření za účelem ověření zdravotní nebo osobnostní způsobilosti k výkonu služby aj.“ (Zákon pro lidi, 2023 [online])*

5.1 Vymezení pojmu riziko, nebezpečí a nebezpečný pachatel

V teoretické a i praktické části se často vyskytuje pojem „riziko“ a „nebezpečí“. Původ slova riziko je nutné hledat v dávných dobách staré řečtiny, kde se uvádí slovo „riza“, což

je údajně označován kořen, který tvořil jakousi překážku na cestě poutníka. Ve stejném duchu se tento termín objevil i v latinském jazyce, kdy představovalo jakýsi útes, o který bylo možné rozbít lodě. Až v 17. století začalo mít slovo „risk“ z anglického překladu současný význam. Pojem risk představoval nebezpečí na úseku prodeje, práce nebo politiky. (Petr, 2023 [online])

Riziko může být vysoké, střední ale i nízké. Často se setkáváme s kombinací dvou věcí – pravděpodobností, že bude způsobena škoda a s tím, jak vážná újma by to mohla být. (Ihasco, 2023 [online])

K dnešnímu pojmu riziko je možné dohledat spousty definic, které se však zakládají na stejném kořenovém a významovém základu. Dle terminologie ministerstva vnitra je riziko chápáno jako: *„Možnost, že s určitou pravděpodobností vznikne událost, kterou považujeme z bezpečnostního hlediska za nežádoucí. Riziko je vždy odvoditelné a odvozené z konkrétní hrozby. Míru rizika, tedy pravděpodobnost škodlivých následků vyplývajících z hrozby a ze zranitelnosti zájmu, je možno posoudit na základě analýzy rizik, která vychází i z posouzení naší připravenosti hrozbám čelit. Riziko také představuje účinek nejistoty na dosažení cílů nebo pravděpodobnost výskytu nežádoucí události s nežádoucími následky.“* a nebezpečí jako: *„zdroj potenciálního poškození, újmy například na životech, zdraví, majetku nebo životního prostředí a bývá zdrojem rizika.“* (Ministerstvo vnitra ČR, 2023 [online])

Nebezpečí pochází z anglického slova „hazard“ znamená – vznik nějaké události, která by mohla způsobit škodu. Nebezpečí lze rozdělit do dvou kategorií. Jedná se o akutní nebezpečí, které představuje zjevné problémy, které dopad ihned a naopak chronické nebezpečí, které není na oko zjevné a může mít skrytý dopad. Nebezpečí neboli hazard může být fyzické, chemické, psychické aj. (Wirehouse Employer Services, 2023 [online])

S pojmem nebezpečný pachatel se setkáme pouze v právní teorii a judikatuře. Samotný zákon na tento pojem nepamatuje, avšak za nebezpečného pachatele se označuje:

- a) zvláště závažný recidivista
- b) pachatel úmyslného trestného činu
- c) vězeň na útěku
- d) osoba, kterou si policista určí sám

Nebezpečným pachatelem bývá zpravidla označována osoba, která je pro společnost nebezpečná. V dnešní době jsou to především osoby, které v záchvatu amoku spáchají zvlášť závažný zločin. Za tzv. „amokáře“ je označována osoba, kterou provázejí určité představy pronásledování, schizofrenie a autismu. Jsou to osoby s násilnými a agresivními sklony. (Huck, 2012)

5.2 Psychická rizika

Policie České republiky se počtem svých zaměstnanců řadí mezi největší „firmy“ České republiky. Proto i zde platí, že je důležité sledovat nejenom fyzické rizika plynoucí z práce v terénu, kanceláři ale také pečlivě sledovat psychická rizika, neboť právě příslušník policie je mnohdy vystaven těžkým životním situacím a tvrdým vlivům psychické zátěže v pracovním prostředí. Právě psychická zátěž může být rizikovým faktorem ovlivňující zdravotní stav daného jedince. Každá nově příchozí policista prochází tzv. přijímacím řízením, které je nejenom zaměřené na fyzickou zdatnost jedince ale primárně se zaměřuje na psychickou zátěž, odolnost jednotlivých uchazečů, tak aby co neméně byla eliminována psychická rizika. (Němec, 1996)

5.2.1 Riziko syndromu vyhoření

Syndrom vyhoření se nejvíce projevuje u profesí, kde se pracovníci setkávají s lidmi, s jejich pohnutými osudy a těžkými životními situacemi. Syndrom vyhoření lze pochopit jako profesní selhání, kdy dojde k vyčerpání jedince, který ztrácí zájem o práci, potěšení z práce a celkově má negativní postoj ke svému povolání. (Venglářová a kol., 2011)

Dle Venglářové „je syndrom vyhoření psychomatické onemocnění, při kterém dochází k fyzickému, psychickému, (mentálnímu) a emociálnímu (citovému) vyčerpání organismu. Pokud jde o patofyziologické mechanismy, je zcela jednoznačné, že je projevem dlouhotrvajícího a nadměrného stresu. (Venglářová a kol., 2011, str. 24)

Syndrom vyhoření se obecně projevuje tělesným vyčerpáním, kdy se jedinec cítí vyčerpaně, unaveně a má nedostatek kvalitního spánku. Může se také projevovat jako psychické vyčerpání, kdy se jeho život mění v úplnou katastrofu. Psychicky vyčerpaný jedinec je velice pesimistický, ve všem vidí problém, zapomětlivý a celkově dochází k utlumení jeho aktivity. V neposlední řadě jedinec postihnutý syndromem vyhoření cítí v sobě samém prázdno. Přestává vnímat rodinu, přátele a radost, která ho dříve odrážela ode dna.

Nejvíce jsou syndromem vyhoření postiženi jedinci, kteří jsou pracovití, neumí říct ne, obětují se pro druhé, pracují usilovně a cítí se nepostradatelně. Právě u policie se většinou pracuje ve směnném provozu. Přestože práce u policie má jasně stanovené postupy, mnohdy se stane, že příslušník musí rychle reagovat na proměnlivou situaci, musí pracovat pečlivě a nesmí dát najevo, že se danou věcí nebude zabývat, a právě proto je důležité, aby bylo vytvořené pozitivní pracovní prostředí, kde si jedinec mentálně odpočne. O své psychické zdraví je důležité pečovat, neboť tzv. pomáhající profese jsou nejvíce vystaveny psychickým zátěžím. (Venglářová a kol., 2011)

5.2.2 Posttraumatické reakce

Riziko posttraumatické reakce se objevuje především u policistů, kteří v rámci své služby zažili neočekávanou událost, která se vryla do jejich psychiky. Nejvíce postiženými příslušníky jsou policisté na dopravním inspektorátu, jejichž činností je šetření dopravních nehod, které bývají často smrtelné. Setkávají se na místě s různou podobou mrtvého lidského těla. Na vlastní oči vidí těla mrtvých osob ale i dětí. Posttraumatická reakce u policisty může způsobit také událost, kdy je policista nucen použít služební zbraň, jejíž následkem použití dojde k usmrcení pachatele, proti němuž byla služební zbraň použita. Ve službě policisty se najde mnoho takových situací, které mohou způsobit následné posttraumatické reakce. V podstatě je potřeba rozlišovat dva typy reakci a to, akutní reakce, která z pravidla po 4 týdnech odezní a poté posttraumatická zátěžová reakce, která je specifická svoji dlouhotrvající dobou. Posttraumatická reakce se projevuje především tím, že vzniklé trauma se pravidelně opakuje, policista se snaží vyhnout událostem, které mu připomínají hrůzný zážitek či má pocit izolace od ostatních kolegů. (Policie ČR, 2023 [online])

„Posttraumatická stresová neuroza (PTSD – Posttraumatic Stress Disorder) je opožděná reakce na mimořádně stresovou událost.“ (Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2023 [online])

5.2.3 Stres

Práce u policie České republiky a mnoha příslušníků vyvolává negativní vlnu stresu. Nejedná se jenom o pracovní prostředí, kde příslušníci vykonávají službu, ale mnohdy se stává, že právě největší stres a tlak je působen ze strany vrcholového vedení, kdy příslušník pracuje pod značnou dávkou stresu. Povolání policisty lze zařadit mezi jedno z nejvíce

stresových povolání. Nejenom, že práce u policie je jedno velké překvapení a nikdy policista neví, kam ho zavolají, kdo bude potřebovat jeho pomoc, ale vyžaduje se po něm i neustálé zdokonalování v oblasti učení a nových dovedností. Je to povolání, ve kterém je příslušník policie v neustálém kontaktu s mnoha stresory různého druhu. Agresivní lidé, umírající lidé, nemocní lidé (HIV, žloutenka aj.), zbraně a nespočet konfliktních situací. (Venglářová a kol., 2011)

Stres pocházející z anglického slova stress – „*zátěž, je setrvalá, dlouhodobá tělesná nebo duševní zátěž vznikající v důsledku přehnaně vysokých nároků či škodlivých podnětů.*“ (Venglářová a kol., 2011, str. 47)

Otázkou stresu o policie České republiky je nutné se intenzivně zabývat, neboť právě stres může vést ke kardiovaskulárním onemocnění, které může způsobit infarktové stavy nebo dokonce i smrt jedince. Stres může přispět i k dalšímu vážnému onemocnění jako je například rakovina. Dlouhodobý stres neovlivňuje plně propuknutí rakovinotvorných buněk, ale může zpomalovat hojení. Dalším typem onemocnění, ke kterému může přispět vysoký stres je problém s trávicí soustavou, kde lze uvést Crohnovu chorobu. Obecně je zavedeno spousty faktorů, které mohou jedince ovlivnit. Může se jednat o fyzikální faktory, kdy na příslušníka vykonávající práci v kanceláři působí prudké světlo, nevhodně umístěná klimatizace aj. Fyziologické faktory spočívající v nedostatku pohybu (práce u PC) či nevhodné stravování. Tuto situaci si lze uvést na konkrétním případu, kdy příslušník policie je přiřazen do akce, kde musí třeba osobu pachatele střežit 24 hodin, kdy nemá čas řešit správné stravování. Psychologické a sociální faktory v podobě nároků na práci, odpovědnost a osobní vztahy. Nutno podotknout, že stres na každého příslušníka policie působí jinak. Co jedinec, to originál. U policie pracují specialisté ve svém oboru, kteří se mají starat o psychickou pohodu příslušníků. Jedná se o policejní psychology, interventy, kteří jsou nápomocní v těžkých životních a stresujících událostí. Vedoucí obvodního oddělení by sám měl myslet na blaho a příjemné pracovní prostředí svých podřízených, aby předcházely psychickému zhroucení kolegů. (Venglářová a kol., 2011)

5.2.4 Mobbing a bossing

Je až neuvěřitelné, jak se na psychiku jedince podepíše tzv. „šikana na pracovišti“, kdy se může jednat o šikanu ze strany nadřízeného, anebo ze strany kolegů. Pojem bossing označuje: „*šikanu, jejímž aktérem je nadřízený,*“ zatímco mobbing je termín: „*označující šikanu (teror) na pracovišti. Jde o souvislé, plánované sledování zaměstnance, kdy častým*

důvodem je zájem, aby zaměstnanec z vlastní iniciativy ukončil služební/pracovní poměr.“ (Venglářová a kol., 2011, str. 113)

Slovní projevy, kdy je jedinec zesměšňován, zlehčován jeho práce nebo ignorace či pohrdavá gesta směřující ke konkrétní osobě. Obětí mobbingu se většinou stává jedinec, který je odlišný od ostatních pracovníků. Odlišností autorka knihy uvádí např: pracovní nasazení, vlastnosti člověka – horlivý, nekomunikativní aj., státní příslušnost, orientace nebo dokonce národnost. Následky mobbingu mohou na policistovi zanechat nejenom zdravotní problémy spočívající ve snížení imunity, ztráty zdravého tlaku ale i psychické problémy, které se mnohdy promítnou i do soukromého života. Dle různých prováděných výzkumů má mobbing na pracovišti stoupající tendenci, kdy se s tímto pojmem častěji setkáváme ve větších firmách, což ovlivňuje celkovou vizáž. Naopak obětí bossingu je většinou příslušník, jedinec, který svými schopnostmi a dovednostmi může ohrozit svého nadřízeného. Z toho důvodu se na něho nadřízený zaměří. Bohužel nadřízený má spousty možností, jak pracovní prostředí policistovi znepríjemnit a celkově ztížit jeho práci. (Venglářová a kol., 2011)

5.3 Fyzická rizika

Jak je výše uvedeno, každý zájemce o práci u policie musí splnit jasně stanovené podmínky přijímacího řízení do služebního poměru. Musí splnit nejenom psychologické vyšetření, zdravotní způsobilost ale také projít prověrkami fyzické zdatnosti, které jsou u Policie České republiky opakovány každý rok po celou dobu služebního poměru. Policisté jsou nejenom fyzicky připravováni, ale také musí absolvovat základní kurzy použití služební zbraně a základní kurz sebeobrany. Příslušník policie ve služebním poměru nemusí být držitelem zbrojního průkazu, který opravňuje jedince k manipulaci se zbraní. Právě z použití služebních zbraní plyne nejedno malé fyzické riziko. Útokem osoby, nebezpečného pachatele je opět příslušník policie vystaven fyzickému riziku. Dalším nebezpečím, které policistům hrozí, je v řízení služebních vozidel s právem přednosti jízdy, kdy podmínky a okolnosti opravňující příslušníka k použití zvláštního výstražného znamení modré barvy, plynou ze zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích. V následujících podkapitolách jsou v krátkosti vymezené fyzické rizika, se kterými se může příslušník policie setkat v rámci výkonu služby. (bozpinfo, 2008, [online])

5.3.1 Riziko manipulace se střelnou zbraní

Policista pořádkové a dopravní policie v přímém výkonu služby má v pracovní době při sobě služební zbraň. Většinou se jedná o krátkou samonabíjecí zbraň ČZ mod. 75 D Compact ráže 9x19 nebo GLOCK 17 a minimálně dva plné zásobníky. Dále policisté mohou mít v době výkonu služby dlouhou samonabíjecí zbraň označení MP5, kdy k použití této zbraně musí být dostatečně proškoleni. Právě střelné zbraně u policie vykazují značné riziko. (bozpinfo, 2008, [online])

5.3.2 Riziko při zákroku proti nebezpečnému pachateli

Každý policista v přímém výkonu má možnost při zákroku proti pachateli použít donucovací prostředky, které jsou vymezené zákonem o Policii ČR. Zákon o policii, konkrétně § 56 uvádí důvody použití zbraně., kdy se v tomto paragrafu objevuje pojem „nebezpečný pachatel“.

Nebezpečný pachatel je osoba, která úmyslně spáchá zvláště závažný zločin nebo osoba, kterou si za nebezpečného pachatele policista určí sám. Právě proti osobám tohoto typu policie používá služební zbraň, čímž vzniká riziko poranění. Zdroj rizika je v tomto případě právě aktivní jednání a agresivita nebezpečného pachatele. Pachatele mnohdy využívají všechny možné dostupné prostředky, aby je policie nemohla omezit na osobní svobodě. Jeli o pachateli známo, že je ozbrojen, zadržení provádí speciální útvar rychlého nasazení nebo zásahové jednotky, které určitě disponují s lepšími ochrannými pracovními prostředky jako je například neprůstřelná vesta, balistické přilby a balistický štít. Samozřejmostí je také to, že tyto specializované útvary jsou na zákroky proti nebezpečnému pachateli více vycvičení. (bozpinfo, 2008, [online])

5.3.3 Riziko střelných poranění při střelecké přípravě

Každý příslušník dle zařazení do skupiny musí být přítomen střelecké přípravě, která je u policistů zařazených na obvodním oddělení minimálně 1 krát za měsíc. Tyto střelby probíhají ve speciálních střeleckých prostorách, kde jsou jasně stanovená pravidla. Střelecké přípravy se účastní nejenom samotní policisté ale také instruktoři, kteří dohlíží na dodržování zásad bezpečné manipulace. Zdrojem rizika při střelecké přípravě, kde je manipulováno s ostrým střelivem, je především nekázeň policistů, jejich psychická ale i fyzická indispozice spočívající především ve špatném zdravotním stavu, přeceňování sil a dovedností a především nedodržení bezpečnostních pravidel při manipulaci se střelnou

zbraní nebo závady na zbraních. Každý policista je povinen jednou do roka splnit střelecké prověrky. (bozpinfo, 2008, [online])

5.3.4 Riziko při běžné manipulaci se střelnou zbraní

Pod pojmem běžné manipulace si lze představit nošení zbraně, míření se zbraní, vytažení zbraně z pouzdra, které je umístěné na boku nebo na těle policisty, odstranění technické závady na zbraní a dále nabíjení, vybíjení a přebíjení samotné zbraně. Každá zbraň se před prvním výstřelem musí nabít a to tak, že závěr zbraně musí být natažen do zadní polohy, čímž se do nábojové komory dostane ostré střelivo, které po zmáčknutí spouště opouští hlaveň zbraně. Zde je zdrojem rizika především špatná manipulace se zbraní a nekázeň. K náhodnému výstřelu může dojít prakticky kdekoliv, neboť policista před koncem služby vždy vybije zbraň na předem určených místech. Při nedodržení bezpečné manipulace se může stát, že si policisté navzájem způsobí vážné zranění a mnohdy se jedná o zranění neslučitelné se životem. (bozpinfo, 2008, [online])

5.3.5 Riziko střelných poranění při nácviku taktiky

K tomu, aby byl zákrok ze strany policie úspěšně dokončen je potřeba, aby jednotlivý policista zvolil správnou taktiku a účinný donucovací prostředek. Policisté pořádkové policie, dopravní policie při nácviku taktiky používají výhradně tzv. cvičné náboje, které při zásahu nechají na pracovním oděvu policisty pouze barevné označení. Riziku střelného poranění při nácviku taktiky jsou především vystaveni policisté specializovaných jednotek jako je URNA, neboť provádí taktické výcviky ostrým střelivem. Nácvikem taktiky se rozumí přiblížení k budově, prohlídka budovy a další postupy. Zdrojem rizika je špatná manipulace a nedodržení bezpečnostních zásad. (bozpinfo, 2008, [online])

5.3.6 Riziko střelných poranění při náhodném výstřelu

Špatnou manipulací nebo i nešťastnou náhodou může dojít k vypadnutí služební zbraně na zem, kdy následkem pádu dojde k náhodnému výstřelu. Tato nešťastná událost se může stát prakticky kdekoliv. Při vystupování z vozidla na nádraží plném lidí nebo při pronásledování nebezpečného pachatele v lese. Tomuto riziku jsou vystaveni nejenom policisté a pachatel, ale i nezúčastněné osoby, které právě čekají na autobus, který je má odvést domů ke své rodině. Nutno podotknout, že tomuto nebezpečí jsou vystaveni policisté, kteří, jak zákon umožňuje, nosí náboj v nábojové komoře zbraně, tzn. před

použitím zbraně, není nutné zbraň nabít. Zbraně CZ 75 D Compact jsou již vybaveny tzv. pádovými pojistkami, které zabrání náhodnému výstřelu ale ani to, není pravidlem. (bozpinfo, 2008, [online])

5.3.7 Riziko poranění při nálezů nástražného výbušného systému

Policie České republiky není nasazena jenom proti nebezpečnému pachateli, proti silničným pirátům ale je povinna řešit i oznámení týkající se nálezů zakázaného střeliva, munice a nástražných výbušných systému (dále NVS). Nástražný výbušný systém, neboli pro laika „bomba“. Ihned jakmile dojde k oznámení o nálezů podezřelého předmětu, započínají se obrovské manévry. V tomto případě nejenom, že je ohrožen život a zdraví zasahujících policistů, často je jedná o specialisty v oblasti pyrotechniky ale také příslušníků, kteří evakuují potřebnou oblast. Je ohrožen život a zdraví nezúčastněných osob ale také majetky. Mnohdy se stane, že osoba pachatele zavolá na linku 158 s tím, že na místech, kde je větší koncentrace lidí umístil NVS. Z 80 procent se jedná o tzv. falešné oznámení, avšak i v tomto případě se osoba dopustila souběhu několika trestných činů. Rizikovým faktorem je v každém případě nebezpečí výbuchu a jeho následků. (bozpinfo, 2008, [online])

5.3.8 Riziko poranění při tělesné přípravě

Jak již bylo uvedeno, každý příslušník se zájmem pracovat u Policie České republiky, musí splnit podmínky přijímacího řízení. Právě tělesná zdatnost patří mezi dovednosti policisty. Tělesná příprava je u příslušníků řešena minimálně jednou do měsíce, kdy specialisté – instruktoři vychází především z technik tradičních bojových umění, často se zakomponují úpolové sporty. Každá vybrána technika je převedena do praxe policisty. Nebezpečným faktorem při výcviku je samotný policista, kdy zdrojem rizika je povaha cvičícího policisty, jeho soustředěnost, agresivita nebo náročnost cviku. Úrazy při tělesné přípravě policistů nemají malé zastoupení v celkové úrazovosti příslušníků. I když se jedná o pracovní úraz, který je zapsán do knihy úrazu, tyto úrazy patří do kategorie tzv. přiměřené sportovní riziko. (bozpinfo, 2008, [online])

5.3.9 Riziko napadení policisty při služebním zákroku

Je-li páchan trestný čin, je policista povinen učinit zákrok, popřípadě učinit jiné opatření, na základě kterého dojde k zamezení páchaní trestné činnosti. Při služebním zákroku jsou

ohrožení všichni zasahující policisté ve služebním poměru. Rizikovým faktorem lze považovat osobu pachatele, která se vyznačuje nepředvídatelnou povahou, kdy samozřejmostí jsou jejich zbraně, které mohou způsobit a smrtelné zranění. Trendem poslední doby je, že osoba pachatele je vůči zakročujícímu policistovi velice arogantní a agresivní, kdy zasahující příslušník musí využít svého oprávnění a zákrok provést s využitím donucovacích prostředků. Oba pachatele bývá v tento okamžik často ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou, která ho ve svém jednání podporuje. Nejčastěji policista v přímém výkonu zakročuje proti jednotlivci nebo menší skupině osob, které ohrožují např. veřejný pořádek. Každý zákrok je rizikový, a proto je důležité těmto rizikům předcházet. (bozpinfo, 2008, [online])

5.3.10 Dopravní nehody, silniční kontrola

Služební dopravní prostředky. Právě příslušník Policie České republiky denně využívá ve své službě dopravní prostředek, kdy na základě zákona o silničním provozu se jedná, o vozidlo s právem přednosti jízdy tzn. modré blikající světlo. Silniční motorová vozidla jsou vybaveny majáky, které světelně i zvukově upozorňují na to, že hlídka má právo přednosti v jízdě. Rizikovým faktorem jsou zejména silniční motorová vozidla. Příčina vzniku nehod, na základě kterých dochází k těžkému zranění jenom policistů ale i nezúčastněných osob, dochází z důvodu nedodržení pravidel silničního provozu, rychlo a nedání přednosti v jízdě. Mnohdy se stává, že příslušník policie přecení své schopnosti, dovednosti a také při jízdě na tzv. majáky na policisty působí stres a vysoká dávka adrenalinu. Vozidlo s právem přednosti v jízdě se využívá v případě, že se hlídka potřebuje dostat co nejrychleji z bodu A do bodu B.

Policista často postupuje riziko při rutinních silničních kontrolách a preventivních akcí. Platí pravidlo, že při vstupu do vozovky musí být příslušník oděn do reflexní vesty s nápisem policie a ostatní účastníky silničního provozu zastavit předepsaným způsobem, a to za použití zastavovacího terče nebo svítilny červené barvy. Ovšem se běžně stává situace, kdy řidiči jedoucích vozidel včas nezareagují, nepřizpůsobí jízdu svého motorového vozidla nebo z hrubé nedbalosti, někdy i úmyslně ohrozí policisty na jeho životě. V dnešní době je vlastníkem motorového vozidla leckdo. Řidiči na pozemních komunikacích jsou zvyklí se řídit pokyny dopravních značek a semaforů, avšak stane se situace, kdy vlivem techniky dojde k výpadku řízených křižovatek a právě policista je vyslán na místo, kde tuto křižovatku svými pokyny řídí. Rizikovým faktorem jsou řidiči

motorových vozidel, kteří mají problém určit správnost pokynu policisty a mohou ho ohrozit na zdraví nebo způsobit poškození majetku. (bozpinfo, 2008, [online])

5.3.11 Riziko při běžném výkonu služby

Do této kategorie úrazů lze zařadit úrazy vzniklé běžnou obchůzkovou činností (vymknutí kotníku), úrazy vzniklé při ohledání místa činu, úrazy při pronásledování pachatele, úrazy vzniklé při výcviku služebních psů nebo koní, úrazy spojené s nebezpečnými předměty, úrazy a nemoci vzniklé v kanceláři anebo běžné úrazy při pohybu po oddělení (pád ze schodů) aj. (bozpinfo, 2008, [online])

Výstupem páté kapitoly je, že se policisté v přímém výkonu služby setkávají s riziky různého charakteru. I když policie disponuje s vytvořenými postupy, metodikami a doporučeními, jak rizikům předcházet nebo je eliminovat, vždy vyvstanou nové skutečnosti, na které musí jedinec reagovat. V policejní praxi lze identifikovat rizika, které správným postupem nebo řádným použitím osobního ochranného pracovního prostředku může příslušník eliminovat nebo úplně odstranit, ba naopak jsou situace, kdy ani značná dávka zkušeností, obezřetnosti riziko neodstraní (nedání přednosti od jiného účastníka silničního provozu při jízdě na VRZ). Z výše uvedených rizik vyplývá, že policisté v přímém výkonu jsou vystaveni nejenom fyzickým rizikům ale také psychickým nebo materiálním. V rámci policejní činnosti existuje mnoho situací, kdy na policisty působí psychická, fyzická i materiální rizika zároveň. Odborníci v řadách policie vytvářející různé postupy, metodiky a doporučení apelují na policisty v přímém výkonu, aby při každém zákroku používali tzv. zdravý rozum a na danou situaci adekvátně reagovali. Policista může mít postup v rytý do paměti, ale vždy je rozhodující jeho zdravá mysl a správné rozhodnutí.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 OBVODNÍ ODDĚLENÍ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY NÁMĚŠŤ NAD OSLAVOU

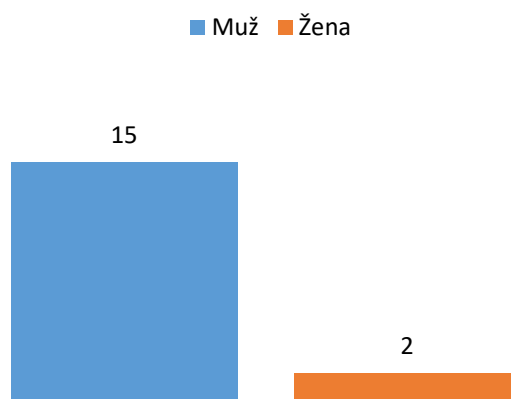
Obvodní oddělení Policie České republiky (dále jen OOP ČR) tvoří základní organizační článek policie a spadá pod Územní odbor policie. Obvodní oddělení Policie České republiky Náměšť nad Oslavou se nachází v kraji Vysočina, konkrétně v obci Náměšť nad Oslavou. Město Náměšť nad Oslavou je obcí s rozšířenou působností, kde žije zhruba 5 000 obyvatel. Město se může pyšnit svoji vybaveností a kulturou. Nachází se zde spousta ochodů různých potřeb, restaurace ale i běžné služby jako je poliklinika, rehabilitace, lékárny, optika apod. V Náměšti nad Oslavou je strategicky umístěna i budova, kterou má v pronájmu Policie České republiky. Obvodní oddělení Policie České republiky Náměšť nad Oslavou se řadí do kategorie Oddělení 3. typu, kdy službu veřejnosti vykonává 17 příslušníků ve služebním poměru, kteří jsou zařazení v nepřetržitém režimu práce. Za pracovní prostředí policistů lze požadovat jak práci v terénu, která nelze blíže specifikovat, tak i místní kanceláře, kde se příslušníci zdržují především při zpracování spisového materiálu neboli nápadu trestné činnosti. Do územní působnosti Obvodního oddělení Náměšť nad Oslavou spadají mj. i okolní obce, kde je vykonávána hlídková a obchůzková služba. Celkově do územní působnosti daného obvodního oddělení spadají tyto obce: Březník, Častotice, Čikov, Hluboké, Horní Lhotice, Jasenice, Jedov, Jinošov, Koněšín, Kozlany, Kralice nad Oslavou, Krokočín, Kuroslepy, Lesní Jakubov, Naloučany, Náměšť nad Oslavou, Ocmanice, Okarec, Otradice, Pozďatín, Pucov, Pyšel, Rapotice, Sedlec, Studenec, Sudice, Tasov, Vaneč, Vícenice u Náměště, Zahrádka, Zňátky, kde Policie České republiky dohlíží na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích a také na dodržování veřejného pořádku.

Na OOP ČR Náměšť nad Oslavou jsou zařazení policisté ve služebním poměru různých tarifních tříd, kteří vykonávají práci v běžném nebo nepřetržitém pracovním režimu. Akceschopnost oddělení je zajištěna právě nepřetržitým režimem. Policisté ve služebním poměru vykonávají jak denní, tak noční dvanáctihodinové služby. Na OOP ČR Náměšť nad Oslavou celkově působí 17 policistů ve služebním poměru, z nichž je:

- 2x nadporučík ve služební hodnosti komisař
- 2x nadpraporčík ve služební hodnosti vrchní inspektor
- 8x praporčík ve služební hodnosti inspektor

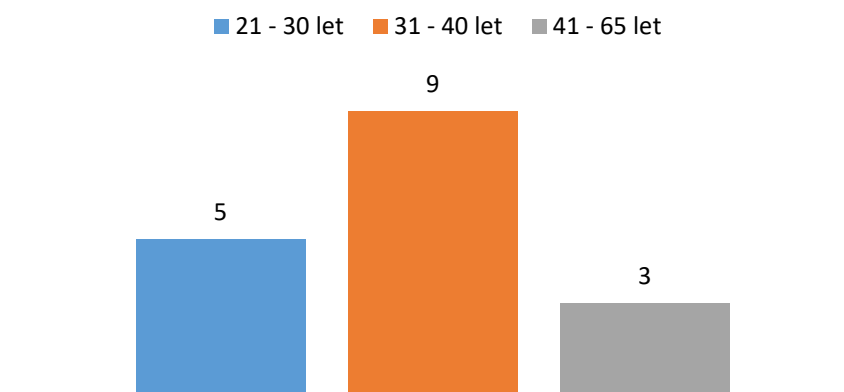
- 2x podpraporčík ve služební hodnosti vrchní asistent
- 3x nadstrážmistr ve služební hodnosti asistent

Zastoupení mužů a žen

Graf 1 – Zastoupení mužů a žen (zdroj:vlastní)

Věkové zastoupení

Graf 2 – Věkové zastoupení (zdroj:vlastní)

7 CÍLE A POUŽITÉ METODY DIPLOMOVÉ PRÁCE

Cílem diplomové práce je identifikovat rizika, které hrozí policistům při výkonu služby především na základním článku, tedy na obvodním oddělení policie. V praktické části vycházíme z teoretických východisek, na základě kterých byly sestaveny otázky, které blíže určují rizika hrozící při běžném výkonu služby. Ke sběru potřebných dat byla použita kvalitativní metoda focus group, neboli fokusní skupina. Dané skupině byly prezentovány otevřené, flexibilní otázky, o kterých se vedla diskuze, ze kterých byla jednoznačně určena rizika, se kterými se policisté při běžném výkonu nejčastěji setkávají. V diplomové práci byla dále aplikovaná metoda What If, která byla založena na brainstormingu, kdy početní skupina prověřuje formou dotazů následky zjištěných rizik a navrhuje opatření vedoucí ke snížení možných rizik. Následně pomocí matice bylo zjištěno, zda míra rizika je pro policii zanedbatelná, přijatelná nebo nepřijatelná a jaký to má dopad na zdraví, život policistů v přímém výkonu služby. Výstupem diplomové práce bude jednoduchý, ale účinný scénář, jak při silniční kontrole nejvíce eliminovat možná rizika. Tento scénář bude zvolen tak, aby byl jednoduše proveditelný, pochopitelný a mohl se jím řídit i policista, který teprve nabývá potřebné zkušenosti.

7.1 Focus Groups

Tato metoda je určena pro kvalitativní výzkum, kdy je určené téma, ke kterému se má diskuze vztahovat. Někdy se tato metoda vyskytuje pod názvem: „Ohnisková metoda“. Hlavním cílem, premisí této metody je odhalit co si dotazované osoby, skupina myslí, cítí či jak je celá problematika účastníky vnímána. Výhodou této metody je rychlost a velké množství získaných ekvivalentních údajů. Dalším přínosem této metody jsou názory a cenný pohled jednotlivých účastníků do dané problematiky. Samotné výsledky slouží jako podklad pro další výzkumy. První zmínka o použití metody Focus Groups se datuje již v roce 1941, kdy tato metoda byla použita v USA Paulem Lazarfeldem a Robertem Mertonem v procesu zkoumání postoje lidí ve vztahu ke druhé světové válce. Metoda Focus Group má jasná pravidla a postup. Diskuze probíhá na předem určeném místě a většinou v časovém rozmezí 90 až 180 minut. Účastníci jsou seznámeni s problematikou, o které bude diskuze vedena. Celou skupinu řídí moderátor, který má předem vytvořené otázky týkající se daného tématu. Moderátor by měla být osoba, která má zkušenosti a hlavně dobré komunikační a vyjadřovací schopnosti. Moderátor se stará o tom, aby

diskuze probíhala k danému tématu a byly zodpovězené všechny podstatné otázky. V této diplomové práci byla použita metoda Focus Groups. (Scribbr, 2023, [online])

Metoda probíhala v zasedací místnosti Obvodního oddělení Náměšť nad Oslavou za přítomnosti 11 anonymních účastníků, kteří jsou ve služebním poměru. Jedná se o policisty, kteří jsou v přímém výkonu ale i o policisty vykonávající svoji činnost primárně z kanceláře. Účastníci diskuze jsou ve služebním poměru v různých časových délkách. Účastníci mezi sebou diskutovali 2 hodiny a 10 minut, kdy se vyjádřili k dvanácti položeným otázkám. (příloha č. 1.)

1. Kolik Vám je let?

- 21 – 30 let
- 31 – 40 let
- 41 – 65 let

2. Jakého jste pohlaví?

- Muž
- Žena

3. Kolik máte odsloužených let u Policie České republiky?

- 0 – 5 let
- 5 – 10 let
- 10 a více let

4. Považujete práci u Policie České republiky za rizikovou?

- Ano
- Ne

5. Uveďte nejrizikovější faktory při výkonu služby na obvodním oddělení Policie České republiky

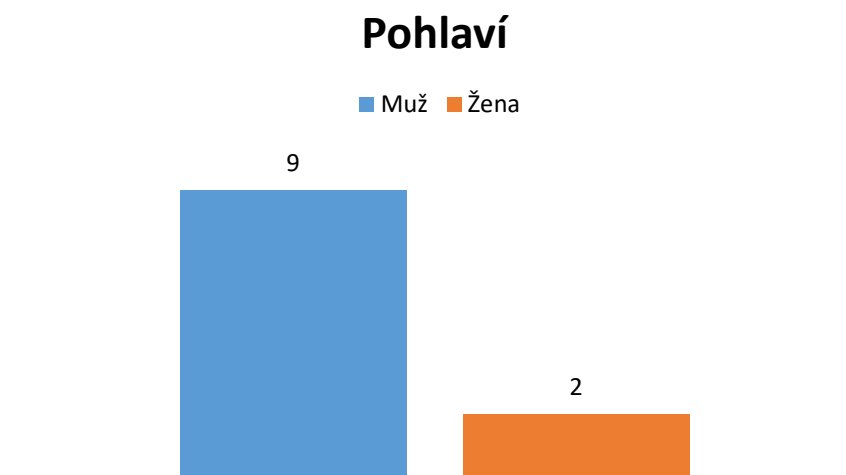
- VRZ
- Nebezpečný pachatel
- Donucovací prostředky

- Skrytá závada
6. Disponuje Policie České republiky s kvalitními pomůckami a ochrannými prostředky?
- Ano
  - Ne
7. Je u Policie České republiky dostatečná fyzická a střelecká příprava?
- Ano
  - Ne
8. Nejčastější rizika při zákroku proti nebezpečnému pachateli?
- Špatně zvolené DP
  - Přeceňování svých schopností a dovedností
9. Jaké rizika mohou vyplynout při střelecké přípravě?
- Nedbání pokynů
  - Špatná manipulace
  - Zdravotní indispozice
10. Stres jako rizikový faktor při výkonu služby na obvodní oddělení Policie České republiky?
- Ano
  - Ne
11. Nejčastější příčiny vzniku pracovního úrazu?
- Nedodržení zásad BOZP
  - Nedbání pokynů
  - Taktika
  - Zastaralost prostředků
  - Nepravidelnost směn, přesčasové hodiny
12. Rizika při běžné silniční kontrole?
- Každodenní rutina

- Nedodržení bezpečného prostoru
- Nevyužití/nedostupnost ochranných pomůcek

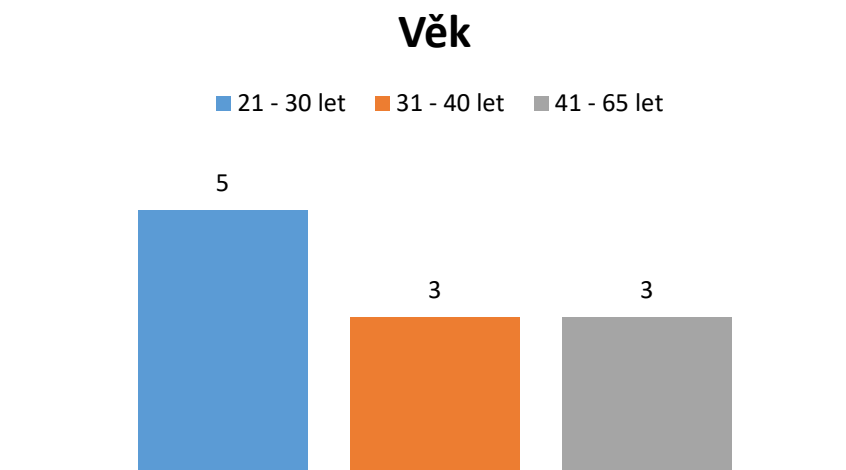
První 4 otázky jsou určeny k identifikaci účastníků

Na otázku pohlaví odpovědělo všech 11 účastníků – 9 muž a 2 žena

Graf 3 – Pohlaví (zdroj:vlastní)

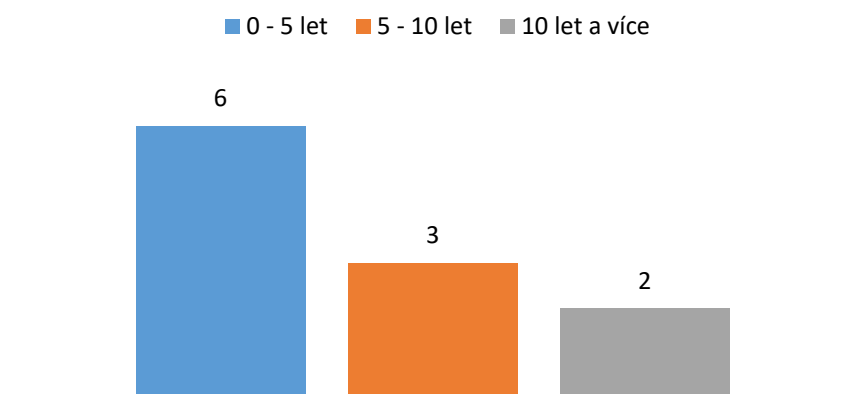
Na otázku věku se nejvíce účastníků vyjádřilo v rozmezí 31 – 40 let, kdy zde odpovědělo 5 účastníků, 21 – 30 let 3 účastníci a 41 – 65 let 3 účastníci.

Graf 4 – Věk (zdroj: vlastní)

Jedna z nejdůležitějších otázek je, jak dlouho účastník vykonává službu o Policie České republiky. 6 účastníků odpovědělo 0 – 6 let, 3 účastníci vykonávají službu v rozmezí 5 – 10 let a 2 účastníci jsou ve služebním poměru více jak 10 let.

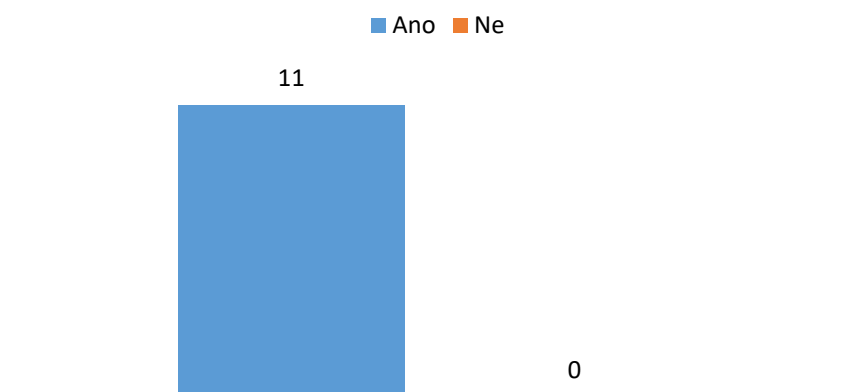
Počet odsloužených let

Graf 5 – Počet odsloužených let (zdroj:vlastní)

Na otázku, zda účastníci považují práci na OOP ČR za rizikovou, všech 11 dotazovaných odpovědělo shodně „ANO“.

Rizikové povolání

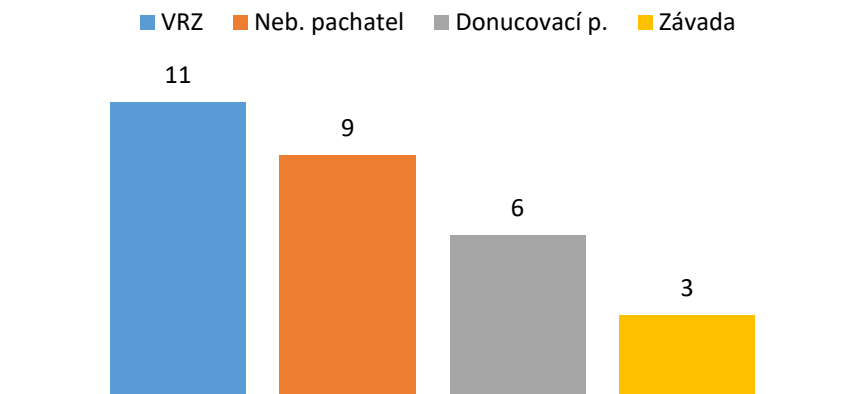

Graf 6 – Rizikové povolání (zdroj:vlastní)

Otázka č. 4 se zaměřovala obecně na nejrizikovější faktory při výkonu služby policisty, kdy se 11 účastníků jednoznačně shodlo, že život a zdraví policisty je nejvíce ohrožen při jízdě na výstražné a rozhlasové zařízení (dále VRZ). 9 účastníků diskuze poté uvedlo, že další významné riziko, kdy je ohrožen život nebo zdraví je zákrok proti ozbrojenému

pachateli, 6 účastníků se přiklonilo k zákrokům, kde je potřeba použít donucovací prostředky a 3 účastníci uvedli technickou závadu na vozidle.

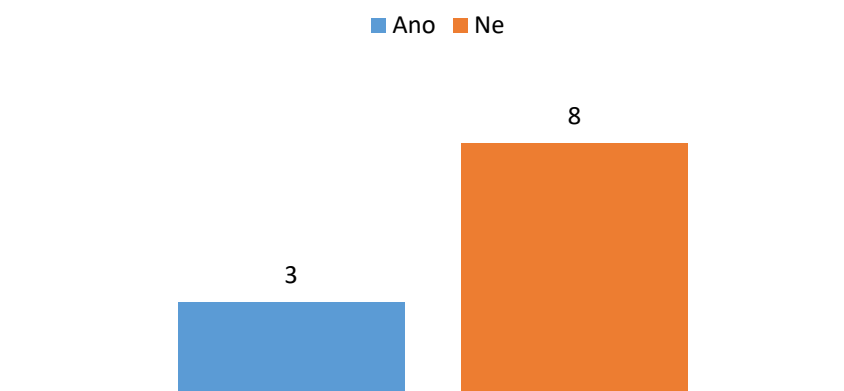
Nejrizikovější faktory

Graf 7 – Nejrizikovější faktory (zdroj:vlastní)

Otázka č. 5 se zaměřuje na kvalitu a množství ochranných prostředků a materiálu pro řádný výkon policisty, kdy z 11 účastníků si 3 myslí, že policie disponuje s kvalitními prostředky a 8 má o kvalitě pochybnosti. Jako doplněk k otázce č. 5 uvedli, že se často jedná o zastaralé pomůcky, které dostatečně neplní svoji funkci nebo je nedostatek potřebných pomůcek.

OOPP a materiál

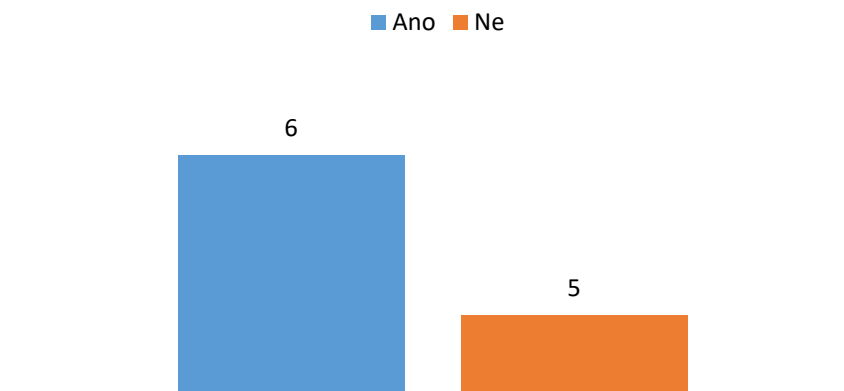

Graf 8 – OOPP a materiál (zdroj:vlastní)

Na otázku, zda si účastníci myslí, že fyzická zdatnost a střelecká připravenost policistů je dostačující, z 11 dotázaných 6 odpovědělo – Ano a 5 uvedlo – Ne, kdy svoji odpověď

podpořili názorem, že oproti příslušníkům AČR policisté mají málo možností v pracovní době zdokonalovat svoji fyzickou připravenost.

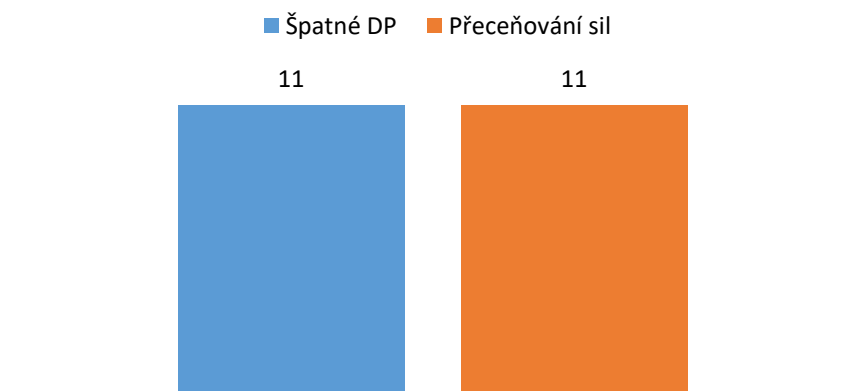
Fyzická/střelecká připravenost

Graf 9 – Fyzická/střelecká připravenost (zdroj:vlastní)

Otázka č. 8 se zabývá možnými riziky při zákroku proti nebezpečnému pachateli. Účastníci se jednoznačně shodli na tom, že největším rizikem je špatně zvolený donucovací prostředek a neadekvátně vyhodnocena riziková situace (přeceňování sil zakročujících policistů). Půjde dvojčlenná hlídka do restaurace, kde je hlášená hromadná bitka minimálně 6 aktérů?

Rizika proti NP

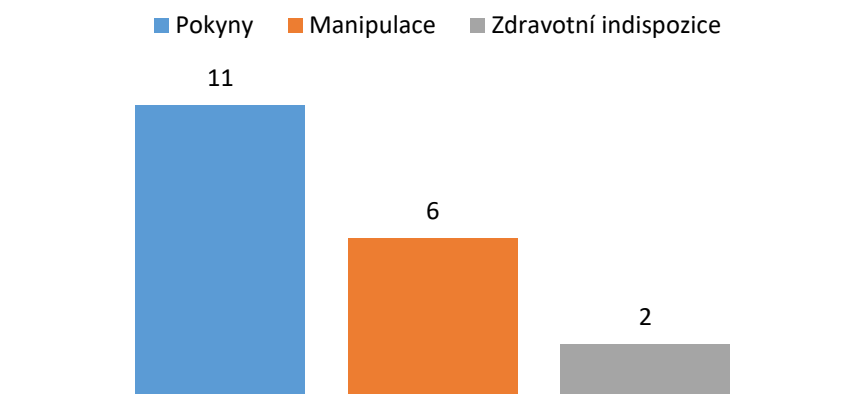

Graf 10 – Rizika proti nebezpečnému pachateli (zdroj:vlastní)

Na otázku, jaké jsou rizika při střelecké přípravě, se účastníci nejčastěji shodli na odpovědi, že největším rizikem je policista sám, kdy nedbá pokynů instruktorů výcviku, je

indisponovaný a nesprávně manipuluje se zbraní. Ke střelné zbraní je nutné se vždy chovat tak, jako by byla nabitá a je potřeba dodržovat bezpečné zásady.

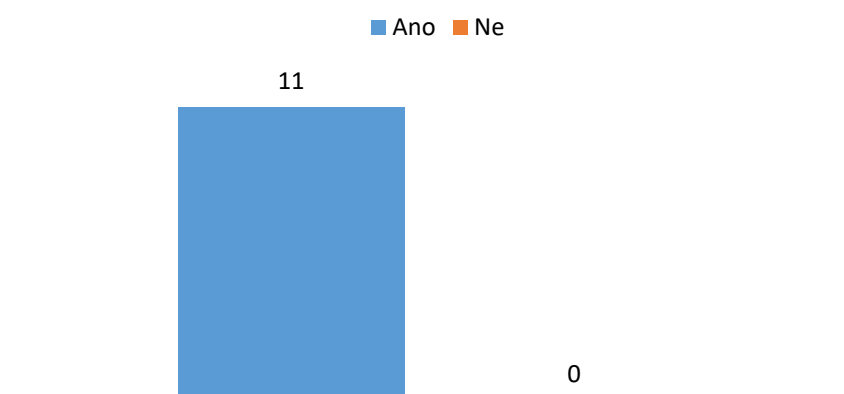
Rizika při střelecké přípravě

Graf 11 – Rizika při střelecké přípravě (zdroj:vlastní)

Otázka č. 10 je cílená na stres jako riziko při výkonu služby policisty. 11 účastníků se shodlo na tom, že v případě, že je policista pod stresem (nároky ze strany nadřízených, složitá legislativa, stresové situace), tak je stres rizikovým faktorem.

Riziko stresu

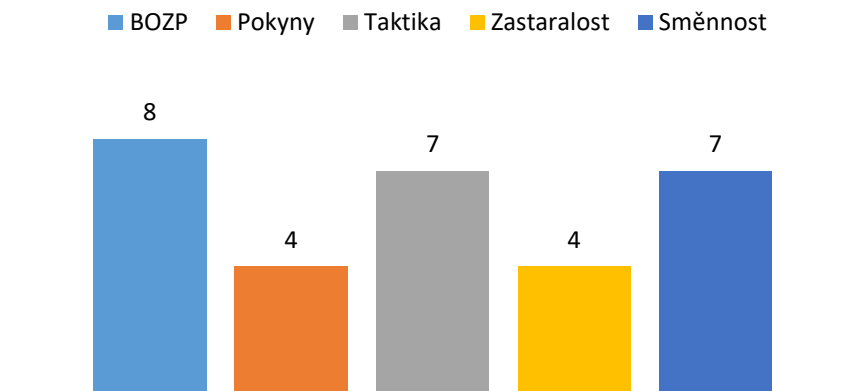
Graf 12 – Riziko stresu (zdroj:vlastní)

Na otázku č. 11, jaké jsou nejčastější příčiny vzniku pracovního úrazu na OOP ČR, z 11 dotázaných účastníků odpovědělo 8 – nedodržení pravidel BOZP, 4 – nedbání pokynů

nadřízených, 7 - špatná taktika při zákroku/silniční kontrole, 4 – zastaralé pracovní prostředí (šatny, kuchyň) – 4, přesčasové hodiny, směnnost – 7 (únava).

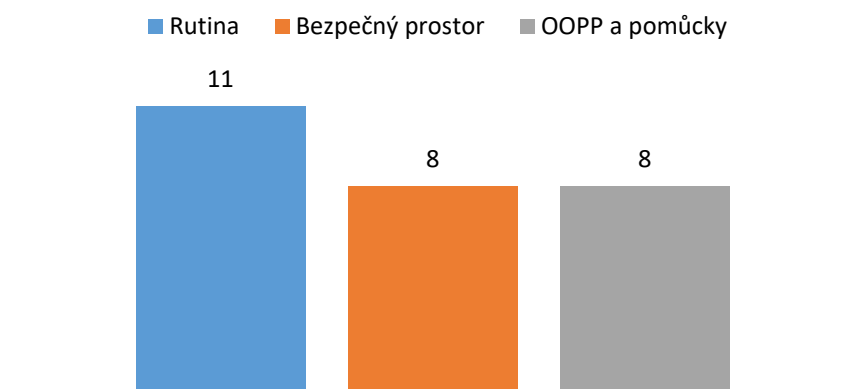
Příčiny pracovního úrazu

Graf 13 – Příčiny pracovního úrazu (zdroj:vlastní)

Na otázku, jaké rizika mohou vzniknout při běžné silniční kontrole, dotázaní účastníci shodně odpověděli, že největší riziko je rutina kontroly, neboť denně policista ve službě zkontroluje nespočet řidičů motorových vozidel a každá kontrola není vykonána dle řádného taktického postupu. Riziko silniční kontroly lze snížit tím, že policisté zvolí bezpečný prostor, kde zastaví motorové vozidlo. K zastavení vozidla použije všechny předepsané a dostupné OOPP (reflexní vesta) a pomůcky (zastavovací terč, baterka).

Silniční kontrola

Graf 14 – Silniční kontrola (zdroj:vlastní)

7.2 Metoda What-If

Podstatou metody What-If je přemýšlet nad riziky a za spoluúčasti navrhnout opatření, které by mohlo směřovat ke snížení zjištěných rizik. Metoda What-If obecně umožňuje diskutovat o scénářích, které mohou nastat. Metoda je založena na tzv. brainstormingu, kterého se účastní specialisté, odborníci nebo účastníci diskuze. Základem brainstormingu je sestavit si tým, který je schopen vymyslet a přijít s řešením daného problému. Sestavený tým se společně „usnese“ nad otázky, které se týkají celého problému. Především se jedná o užitečné nápady. Účastníci společně posoudí zjištěná rizika a snaží se přijít s přijatelným doporučením. Každá otázka začíná slovy: „Co když“ a pokračuje se s daným problémem. V této diplomové práci se brainstormingu účastnilo 11 „specialistů“, kteří se prostřednictvím výzkumu Focus Groups shodli na rizikových faktorech, které ovlivňují práci policisty na obvodním oddělení. Všech 11 zúčastněných „specialistů“ se vyjádřilo již k identifikovaným rizikům, především k jejich následkům a dále se společně v rámci diskuze shodli na možnostech řešení, které by dané riziko mohlo snížit. Za spolupráce metody What-If a matice rizik, bylo zjištěno, jaké rizika jsou pro policisty v přímém výkonu zanedbatelné, přípustné a naopak nepřipustné. Rizika vážně ohrožující život a zdraví policisty. (Popov, Lyon, Hollcroft, 2022)

Tabulka 1 – Metoda What-If (zdroj:vlastní)

P.Č.	Příčina	Následek	Návrh opatření
1	Neadekvátně zvolený donucovací prostředek	Neúspěch zákroku Ohrožení života a zdraví zasahujících policistů	Speciální výcvik policistů proti nebezpečnému pachateli
2	Nedostatečné, kvalitní pracovní prostředky	Neúspěch zákroku Ohrožená života a zdraví zasahujících policistů Nákaza infekční chorobou	Nákup, dostatek kvalitního vybavení Zvýšit počty vybavení
3	Neakceptování bezpečnostních pravidel při ostrých střelbách	Ohrožení života a zdraví policistů a instruktorů	Četnost ostrých střelb Nepodceňovat signály psychické nebo fyzické indispozice
4	Neodborná manipulace se střelnou zbraní	Ohrožení života a zdraví policistů	Zvýšit počet hodin střelecké přípravy

5	Nesprávně zvolený postup při zákroku – přečehování sil	Neúspěch zákroku Ohrožení života a zdraví policistů	Zlepšit připravenost policistů v přímém výkonu služby, více hodin taktické přípravy
6	Snížená tělesná zdatnost policistů	Poškození zdraví Úrazy Neúspěch zákroku	Umožnit příslušníkům zvýšit svoji fyzickou zdatnost v rámci výkonu služby
7	Nedodržení pravidel silničního provozu při použití „VRZ“	Dopravní nehoda Poškození majetku Smrtelné zranění	Škola smyku Zvýšit kvalitu řidičů
8	Technické závady na výjezdových vozidlech	Dopravní nehoda Ohrožení života a zdraví policistů. Nezúčastněných osob	Pravidelná kontrola, údržba Pověřit správce
9	Rutina při silniční kontrole – osobní bezpečnost	Ohrožení života a zdraví Dopravní nehoda	Četnost školení na taktiku vozidla
10	Nedodržování pravidel BOZP při běžném výkonu služby	Poškození svěřeného materiálu Ohrožení zdraví Úrazy	Proškolení příslušníku
11	Psychická zátěž příslušníků, zejména ze složitých zákroků	Ohrožení zdraví Odchod ze služebního poměru	Poskytnout odbornou pomoc – psycholog Taktika, připravenost na zátěžové situace
12	Stres a vysoké nároky na policisty na obvodním oddělení	Ohrožení psychického a mentálního zdraví	Poskytnout odbornou pomoc
13	Nepřesnost směn Přesčasové hodiny	Ohrožení zdraví, nemoci, frustrace	Dostatečný personální stav
14	Zastaralé pracovní prostředí	Ohrožení zdraví, nemoci, špatné pracovní podmínky	Obnova pracovních prostředků

7.3 Matice rizik

Další metodou, která je použita v rámci diplomové práce, je matice rizik. Matice rizik slouží především k vyhodnocení a zhodnocení rizik dle kategorií, které si zpracovatel určí, avšak nejčastěji se jedná o dopad a pravděpodobnost, neboli vztah $R=P \times D$, kdy R značí riziko, P určuje pravděpodobnost a D je dopad. Získané informace jsou také často používány k určení, zda je riziko přijatelné nebo nepřijatelné. Výhodou této metody je její jednoduchost, grafické zpracování, ale i pochopení výsledků. Mezi první představitele použití této metody patří Hussey, který 1978 použil matici 3x4 pro hodnocení

produktových portfolií. Dále se výzkumem v oblasti matice rizik zabíral Cox, který se snažil objasnit a vysvětlit problémy matice rizik. K hodnocení míry rizika je použita matice 5x5, díky níž určíme, zda se jedná o riziko, které je zanedbatelné, přípustné a naopak nepřípustné. Následně bude stanoveno, jaký dopad zjištěné riziko má na život, zdraví policisty v přímém výkonu na obvodním oddělení. (Procházková, 2012)

V následující tabulce jsou vymezeny kategorie pravděpodobnosti výskytu, již definované události, která může za určitých podmínek ve službě policisty České republiky nastat.

Tabulka 2 – Pravděpodobnost (zdroj:vlastní)

Pořadové číslo	Název	Popis
I	Nepravděpodobné	Nestalo se
II	Málo pravděpodobné	Stává se ojediněle
III	Pravděpodobné	Stává se často
IV	Hodně pravděpodobné	Několikrát týdně
V	Vysoce pravděpodobné	Každodenně

Další tabulka určuje míru dopadu na předem definovanou událost.

Tabulka 3 – Dopad (zdroj:vlastní)

Pořadové číslo	Název	Popis
A	Bezvýznamný	Nemá dopad na zdraví
B	Málo významný	Lehké zranění
C	Hraniční	Středně těžké zranění
D	Kritický	Těžké zranění
E	Katastrofický	Těžká újma na zdraví, usmrcení

V tabulce č. 4 máme graficky znázorněny různě barevné pole, kdy zeleně podbarvené pole od 1 do 6 představuje rizika, které jsou zanedbatelná, což značí, že nemají dopad na zdraví nebo mají lehký dopad na zdraví policisty. Žlutě podbarvená pole představují rizika, které jsou přípustná pro zdraví policisty. Nutnou dávku pozornosti si zaslouží červeně podbarvené pole vyznačující rizika, které jsou pro policisty nepřípustná a ohrožují ho na životě.

Tabulka 4 – Matice rizik (zdroj:vlastní)

P/D	A	B	C	D	E
I	1	3	6	10	15
II	2	5	9	14	19
III	4	8	13	18	22
IV	7	12	17	21	24
V	11	16	20	23	25

Tabulka 5 – Míra rizika (zdroj:vlastní)

1-6	Zanedbatelná rizika
7-19	Přípustná rizika
20-25	Nepřípustná rizika

1 – 6 zanedbatelné riziko – riziko bez závažnějšího dopadu na zdraví

7 – 19 přípustné riziko – rizika ohrožující život a zdraví

20 – 25 nepřípustné riziko – rizika ohrožující závažným způsobem život a zdraví

7.4 Vyhodnocení matice rizik

Tabulka 6 – Vyhodnocení matice rizik (zdroj:vlastní)

P.Č.	Příčina	Následek	P	D	Riziko	Návrh opatření
1	Zárok proti nebezpečnému pachateli	Ohrožení života a zdraví zasahujících policistů	III	E	22	Speciální výcvik policistů proti nebezpečnému pachateli
2	Nedostatečné, kvalitní pracovní prostředky	Neúspěch zákroku Ohrožená života a zdraví zasahujících policistů	III	D	18	Nákup, dostatek kvalitního vybavení Zvýšit počty

3	Neakceptování bezpečnostních pravidel při ostrých střelbách	Ohrožení života a zdraví policistů a instruktorů	II	E	19	Četnost ostrých střelb Nepodceňovat signály psychické nebo fyzické indispozice
4	Neodborná manipulace se střelnou zbraní	Ohrožení života a zdraví policistů Porušení interních aktů	II	D	14	Zvýšit počet hodin služební přípravy
5	Nedostatečný nácvik taktiky služebního zákroku	Neúspěch zákroku Ohrožení života a zdraví policistů	III	C	13	Zlepšit připravenost policistů v přímém výkonu služby
6	Chybějící tělesná zdatnost policistů	Poškození zdraví Úrazy Neúspěch zákroku	I	C	6	Umožnit příslušníkům zvýšit svoji fyzickou zdatnost v rámci výkonu služby
7	Jízda na „VRZ“ služebním motorovým vozidlem	Dopravní nehoda Poškození majetku, ohrožení života a zdraví	IV	E	21	Škola smyku Zvýšit kvalitu řidičů
8	Technické závady na výjezdových vozidlech	Dopravní nehoda Ohrožení života a zdraví policistů. Nezúčastněných osob	II	E	19	Pravidelná kontrola, údržba Pověřit správce
9	Nedostatečné reflexní označení policistů při běžné silniční kontrole	Ohrožení života a zdraví Dopravní nehoda	III	D	18	Zajistit dostatek pracovních pomůcek
10	Nedodržování pravidel BOZP při běžném výkonu služby	Poškození svěřeného materiálu Ohrožení zdraví	IV	C	17	Proškolení příslušníku

11	Psychická zátěž příslušníků	Ohrožení zdraví Odchod ze služebního poměru Časté chyby	IV	E	24	Poskytnout odbornou pomoc – psycholog Taktika, připravenost na zátěžové situace
12	Stres a vysoké nároky na policisty na obvodním oddělení	Ohrožení psychického a mentálního zdraví Chybovost	IV	C	17	Poskytnout odbornou pomoc Benefity
13	Nepravidelnost směn Přesčasové hodiny	Ohrožení zdraví, nemoci, frustrace únava	IV	C	17	Dostatečný personální stav
14	Zastaralé pracovní prostředí	Ohrožení zdraví, nemoci, špatné pracovní podmínky	III	C	19	Obnova pracovních prostředků a prostředí

8 ZHODNOCENÍ IDENTIFIKOVANÝCH RIZIK

Na základě výsledků metody What If a matice rizik je zřejmé, že největší rizika na obvodním oddělení Policie České republiky nejčastěji plynou při zákroku proti nebezpečnému pachateli, při přesunu motorovým vozidlem za použití „VRZ“ z bodu A do bodu B a poté psychická zátěž příslušníků. Samozřejmě ve firmě, kde probíhá zakázková výroba, se při výskytu nepřijatelných rizik ihned doporučuje danou činnost přerušit. To u státní bezpečnostní složky zcela úplně nejde. Zákrok proti nebezpečnému pachateli nelze přerušit, když policisté použijí donucovací prostředek, který byl zrovna dané situaci nevhodně zvolený nebo si neví rady, jak dál pokračovat. Je třeba, aby zasahující policista, na vzniklá rizika nějakým způsobem reagoval. Každopádně zákrok proti nebezpečnému pachateli od prvopočátku nese nespočet rizik. Nebezpečný pachatel disponuje se zbraní, která může být bodná, sečná a v nejhrošším případě střelná. Při špatném použití ochranného prostředku (nepoužití balistické helmy, vesty, štítu) může zasahující policista utrpět zranění. Policista může v dané situaci také špatně zvolit donucovací prostředek, který nebude na pachatele účinný. Základem, aby nedocházelo k selhání policistů ve vypjatých situacích proti nebezpečnému pachateli, je bezesporu správně zvolená taktika, kterou je potřeba neustále zdokonalovat. V dnešní době, kdy agresivita pachatelů je na vzestupu a pachatelé jsou mnohdy povzbuzeni návykovými látkami, je potřeba, aby vedení policie na tuto situaci reagovalo, a to tak, aby zajistilo více hodin služební přípravy, kde se policisté budou zabírat taktikou proti nebezpečným osobám. Dalším řešením je samozřejmě zdokonalovat prostředky, kterými hlídka policie může disponovat. Zde je možné uvést taser, kdy tímto donucovacím prostředkem by měla být vybavena každá hlídka PČR a nejenom prvosledové hlídky nebo hlídky na odděleních hlídkové služby ve větších městech.

Policie České republiky ve svém vozovém parku může představit různé služební dopravní prostředky, avšak nejpočetnější skupinou jsou osobní automobily, které jsou používány v běžném výkonu služby. Nejčastěji se na ulici a pozemní komunikaci vyskytují osobní motorové vozidla zn. Škoda. Jedná se o vozidla s právem přednosti jízdy, které jsou vybaveny modro-červenými světly a zvláštním zvukovým znamením. Příslušníci policie pro rychlý přesun používají výstražné zvukové a rozhlasové zařízení. Nastane-li situace, kdy je potřeba využít „VRZ“, policista musí dbát dvojnásobné obezřetnosti. Při jízdě na „VRZ“ plyne spousta rizik. Hlídka policie nemusí dbát silničních předpisů např. dodržení

rychlosti, semaforey či umožnit chodci přejítí přechodu pro chodce. A už zde plyne riziko ohrožení života, zdraví jak zasahujících policistů, tak nezúčastněných osob. Následkem dopravní nehody mnohdy vznikne vysoká majetková škoda. Možným řešením je zařadit více hodin na polygonu, kde si policisté v přímém výkonu vyzkouší, co a za jakých podmínek je služební vozidlo schopné provést. Zkrátka je potřeba najezdit více hodin ve služebních vozidlech a to jak na polygonu, tak v hustě osídlených částech města.

Policista ve služebním poměru, ale zvláště příslušník, který vykonává službu na obvodním oddělení nebo městském oddělení se v rámci služby setkává se situacemi, které jsou neskutečně náročné na psychiku jedince. Je potřeba rozmluvit skok z mostu osobě, která má v úmyslu ukončit život, musí neukázněné matce odebrat dítě, sdělit pozůstalým smrt jejich jediného dítěte nebo zakročit proti pachateli, který ohrožuje ostatní osoby. Tyto a dalších spousty situací, do kterých se policista dostane mrknutím oka. Právě psychika každého policisty hraje obrovskou roli v každém zákroku. Avšak smutné jsou situace, kdy na psychiku jedince může působit sám vedoucí nebo kolektiv. Ani u policie se nevyhneme bossingu nebo mobingu. Platí zde pravidlo, že nevyrovnaný policista, provede nekvalitní zákrok, kdy může ohrozit život a zdraví osoby, sebe ale i pachatele. Důležitým faktorem při správném provedení zákroku je také dostatečně kvalitní spánek a celkově rodinná pohoda, kdy je policista vnitřně uspokojený. Určitým řešením je vytvořit podmínky, tak aby se příslušník v zaměstnání cítil komfortně, potřebně a docenitelně. V případě, že se stane policista součástí psychicky náročného zákroku, poskytnout mu psychologickou pomoc. Důležitou roli zde hraje i přepracovanost příslušníků. Ze strany vedení je žádoucí plánovat služby tak, aby měl příslušník dostatečné množství si fyzicky ale i psychicky odpočinout.

Co se týče přípustných rizik, tak nejčastější rizika plynou ze zastaralého pracovního prostředí a pomůcek a neakceptování bezpečnostních pravidel při ostrých střelbách. Při výkonu služby je důležité, aby policista měl u sebe pomůcky, které jsou plně funkční. K čemu by byl slzotvorný prostředek, který má již delší dobu po expirační době a jeho účinnost je tím pádem mizivá. Dalším problémem jsou služební vozidla, které mají mnohdy najeto více než 300 000 km a nejsou dostatečně rychlá na to, aby mohly konkurovat v rychlosti Audi A5, jehož řidič policejní hlídce ujíždí. Celkově Policie ČR neboli ministerstvo vnitra poslední roky investuje do vozového parku a rekonstrukci budov. Právě služební budovy hrají mnohdy důležitou roli, neboť zde je prováděno velké

množství úkonů. V budovách jsou umístěné cely nebo i speciální výslechové místnosti, kde dochází k vyslýchání zvláště zranitelných obětí – dětí. Právě zde plyne značné riziko, neboť do cely lze umístit osobu omezenou na osobní svobodě. Cela není plně vybavená kamerovým systémem nebo tento systém není plně funkční a osoba se v cele sebeпоškozuje či se pokusí o útěk a policista o tom nemá ani tušení. Další rizika v zastaralém prostředí a pomůckách např. v dětské výslechové místnosti, jsou v dnešní době velice zastaralé pomůcky, jako jsou například záznamové a hlasové zařízení. Mnohdy se výslech dětí provádí jako neopakovatelný úkon, a když je nekvalitní záznam, může dojít k tomu, že soud na základě nerelevantního důkazu celý případ shodí. V tomto případě je samozřejmě zapotřebí investovat více finančních prostředků do obnovy a nákupu různých pomůcek a materiálu.

Ostré střelby jsou zařazeny do střelecké přípravy všech policistů. Každý policista disponuje se svoji střelnou zbraní, která má své identifikační číslo. Za poskytnutou střelnou zbraň plně odpovídá. Při ostrých střelbách provádějící se na příslušných střelnicích musí policista dbát pokynů instruktorů střeleckého výcviku. Zejména se jedná odbornou a bezpečnou manipulaci. Ve většině případů se jedná o selhání lidského faktoru, na základě kterého může dojít ke zranění ostatních osob. Ke zbraní je vždy potřeba chovat se tak, jako by byla nabitá. Vždy s ní mířit do bezpečného prostoru a držet prst mimo spoušť, což tímto postupem dochází k eliminaci možných rizik. Jediným možným řešením je zařadit více střeleckých hodin do pracovního režimu a věnovat manipulaci se střelnou zbraní více času a péče. Dále je důležité, aby jednotliví policisté nepodceňovali svoje psychické nebo fyzické indispozice, které by jim bránily se plně soustředit na ostré střelby.

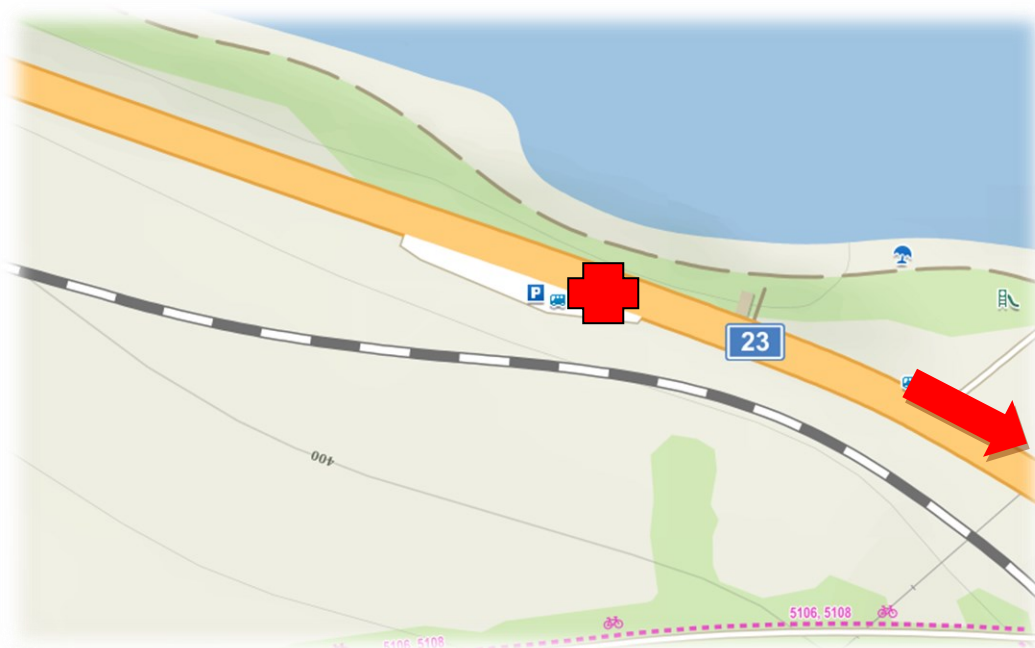
Celkově prostřednictvím zvolených metod bylo zjištěno 14 nejnebezpečnějších faktorů, se kterými se nejčastěji potýkají policisté v přímém výkonu služby na obvodním oddělení Policie České republiky. Z praktické části mj. vyplynulo, že policisté sloužící na obvodním oddělení Policie České republiky Náměšť nad Oslavou vnímají 3 nepřijatelná rizika, 10 přijatelných rizik a pouze jedno riziko, které hodnotí jako zanedbatelné.

9 MODELOVÁ SITUACE RIZIK PŘI VÝKONU SLUŽBY NA OBVODNÍM ODDĚLENÍ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Jako modelovou situací jsem si vybrala událost, která se vyskytne na pozemní komunikaci a ve službě každého policisty na obvodním oddělení zcela běžně. Modelová situace se týká běžného výkonu služby, kdy dvojčlenná policejní hlídka vykonává dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu, kdy v rámci silniční kontroly zastaví řidiče motorového vozidla. Lustrací v dostupných informačních systémech bylo zjištěno, že se jedná o osobu, která má pravomocně vydaný zákaz řízení motorových vozidel. Po zjištění této skutečnosti řidič nastoupí do svého motorového vozidla a začne před policejní hlídkou ujíždět. Se svým vozidlem ujíždí přes intravilán obce a snaží se dostat na rychlostní silnici, která mu dává větší šanci na ujetí. Dvojčlenná policejní hlídka vozidlo pronásleduje, kdy se musí rozhodnout, zda použít tzv. pit manévr k zastavení vozidla nebo využít jiných oprávnění k zastavení vozidla. Modelová situace bude pokračovat násilným zastavením pronásledovaného vozidla a zadržení řidiče. V této kapitole bude rozebraný postup hlídky od začátku kontroly do úplného konce a vymezena rizika, kterým byla hlídka PČR a další osoby vystaveny. Bude poukázáno na chyby, kterých se hlídka při kontrole a celém zákroku dopustila. Výstupem bude scénář správného postupu, jak předcházet nebezpečným situacím při běžné silniční kontrole.

9.1 Popis události

Dne 25.7.2022 dvojčlenná hlídka PČR vykonávala dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu v obci Náměšť nad Oslavou, kdy dle instruktáže měla provádět běžnou silniční kontrolu, zaměřenou na řidiče pod vlivem alkoholu a jiných návykových látek. Hlídka PČR zastavila svoje služební vozidlo v prostoru odstavné plochy poblíž pozemní komunikace č. I/23.

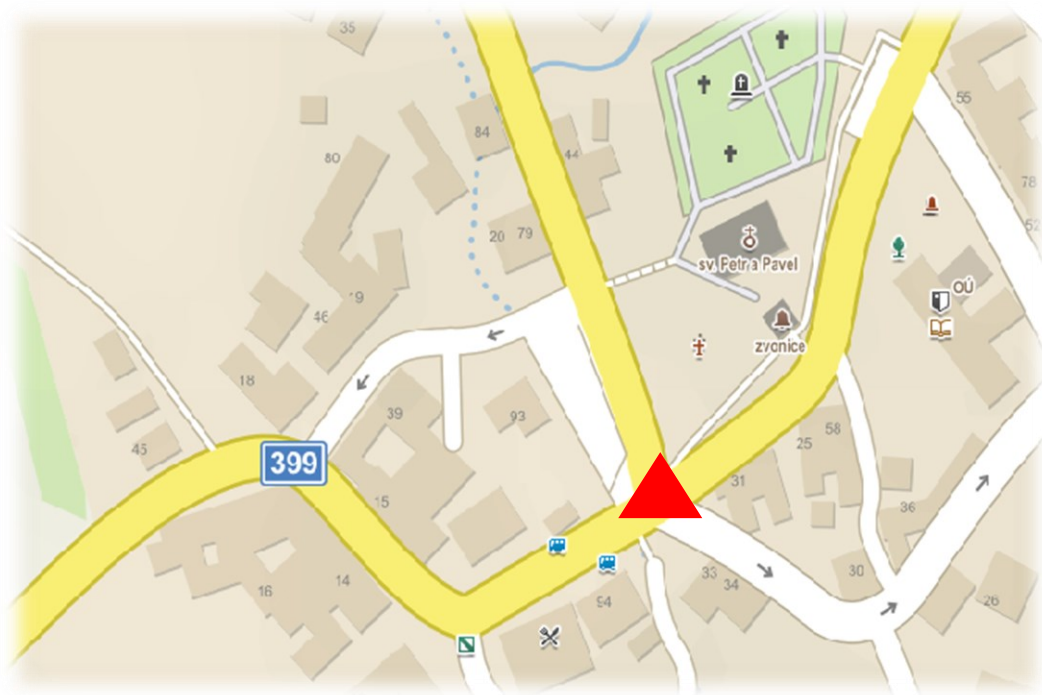
Obrázek 3 – Místo kontroly (zdroj: mapy, 2023, [online])

Legenda:

- **Směr Náměšť nad Oslavou**
- **Místo policejní kontroly**

Po vzájemné domluvě si jeden z hlídky oblékl reflexní vestu s nápisem policie a vstupoval do vozovky tak, aby neohrozil a neomezil ostatní účastníky provozu. Ve vzdálenosti asi 25 metrů se k hlídce přibližovalo černé vozidlo zn. Audi. Policista vstoupil do vozovky a s dostatečným předstihem zdviženou rukou dal pokyn k zastavení vozidla. Řidič vozidla zn. Audi na poslední chvíli zastavil. Policista přistoupil k řidiči vozidla a vyzval ho k předložení dokladů potřebných k řízení a provozu motorového vozidla. Druhý člen hlídky seděl ve služebním vozidle. Řidič vozidla po řádné výzvě předložil doklady a zůstal ve svém nastartovaném vozidle sedět. Policista v reflexní vestě vzal doklady a odnesl je svému kolegovi do služebního auta. Kolega v autě provedl lustraci, kdy bylo zjištěno, že řidič motorového vozidla má platný zákaz řízení motorového vozidla. Policista tuto informaci sdělil operačnímu důstojníkovi, kdy to slyšel nejenom policista mimo služební vozidlo ale i lustrovaný řidič. Ještě před tím, než policista mohl provést dechovou zkoušku či vyzvat řidiče k provedení orientačního testu, zda není ovlivněn návykovou látkou, řidič

zastaveného vozidla šlápl na plyn a z místa kontroly začal ujíždět. Než policista v reflexní vestě na celou situaci zareagoval, řidič motorového vozidla zn. Audi, měl nepatrný náskok před hlídkou. Dvojčlenná policejní hlídka se za ujíždějícím vozidlem rozjela. V průběhu jízdy dávala prostřednictvím megafonu výzvu k zastavení vozidla. Při pronásledování ujíždějícího vozidla hlídka PČR použila „VRZ“ s nápisem „STOP“. Řidič vozidla zn. Audi ujížděl přes zalidněné město, kdy několikrát svoji jízdou ohrozil život a zdraví osob, které přecházely pozemní komunikaci či ostatní účastníků silničního provozu. Při projíždě obce Jinošov došlo málem ke srážce se zemědělským strojem, který vyjížděl z vedlejší pozemní komunikace na hlavní pozemní komunikaci. Ke srážce naštěstí nedošlo, ale mohla vzniknout situace s fatálními následky.

Obrázek 4 – Místo těsného střetu (zdroj: mapy, 2023, [online])

Legenda:

 Místo těsného střetu

Při jízdě klíčkoval skrze celou pozemní komunikaci, kdy několikrát omezil a značně ohrozil protijedoucí motorové vozidla. Hlídka dále pronásledovala vozidlo směrem

k dálničnímu přivaděči na D1. V průběhu pronásledování hlídka PČR v nepřehledném úseku použila tzv. pit manévr a snažila se ujíždějící vozidlo tímto zastavit. Avšak pronásledovaný řidič dál hlídce PČR ujížděl. Hlídka PČR v průběhu pronásledování plnila řádné hláskou službu, kdy operačního důstojníka informovala o směru jízdy. Policista z dvojčlenné hlídky vyzval ujíždějícího řidiče k zastavení vozidla s tím, že pokud výzvu neuposlechne, bude použito služební zbraně. Řidič ujíždějícího vozidla na tuto výzvu nereagoval a z toho důvodu bylo ze strany zasahujících policistů použita služební zbraň. Výstřel ze služební zbraně byl v úseku, kde se s největší pravděpodobností nevyskytovaly žádné jiné osoby. Střelba na ujíždějící vozidlo však ze strany hlídky nebyla úspěšná. Celkově je velice těžké v takové rychlosti zasáhnout pneumatiky ujíždějícího vozidla. Situace se vyvíjela tak, že do akce byla připojena další policejní hlídka, která použila zastavovací pás, který byl v této chvíli účinný a prorazil pneumatiky ujíždějícího vozidla. Po chvíli řidič vozidla zn. Audi byl nucen vozidlo zastavit. Vozidlo zastavil při krajnici pozemní komunikace a začal aktivně před hlídkou policie utíkat do lesa.

Obrázek 5 – Dopadení pachatele (zdroj: mapy, 2023, [online])

Legenda:

- Použití zastavovacích pásů
- Vypátraná osoba

V tuto chvíli se již jednalo o nebezpečného pachatele. Policejní hlídky včetně povolaného psovoda začali po pachateli pátrat. Netrvalo dlouho a policejní pes odvedl svoji bravurní práci a nebezpečného pachatele z ujíždějícího vozidla vypátral. Pachatel byl ukryt v houští a čekal, až policejní pátrání opadne. K zadržení pachatele byly ze strany policie použity donucovací prostředky, konkrétně hmaty, chvaty a pouta. Ujíždějící řidič byl zadržen, omezen na osobní svobodě, podroben prohlídce a následně eskortován na obvodní oddělení policie k dalším úkonům.

9.2 Zhodnocení modelové situace

Dne 25.7.2022 dvojčlenná hlídka PČR vykonávala dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu v obci Náměšť nad Oslavou, kdy dle instruktáže měla provádět běžnou silniční kontrolu, zaměřenou na řidiče pod vlivem alkoholu a jiných návykových látek. Rutinní silniční kontrola se v okamžiku změnila v situaci, kdy byl vážně ohrožen život, zdraví a majetek osob.

Během silniční kontroly hlídka PČR porušila hned několik pravidel, zásad a postupů. Na základě jejich porušení vznikla rizika, které mohly mít fatální následky na celý zákrok. Už v první fázi, kdy jeden z policistů zůstal sedět ve služebním vozidle, neoblékl si reflexní vestu (osobní pracovní ochranný prostředek) a v případě vystupování z vozidla a pohybu na pozemní komunikaci by ohrozil sebe i jiné účastníky silničního provozu, neboť nebyl řádně označen reflexními prvky. Jelikož policista, který vyzval řidiče k předložení dokladů potřebných k řízení a provozu motorového vozidla nepostupoval dle stanovené taktiky, ohrozil úspěch na dokončení zákroku. Policista opomenul vyzvat osobu, aby si vypnul motor vozidla, zajistila auto a z vozidla vystoupila. Tímto jednáním by policista eliminoval riziko rychlého újezdu řidiče kontrolovaného vozidla. Dalším nepatrným porušením taktiky zákroku bylo, že policista k vozidlu přistupoval sám bez druhého kolegy, který seděl ve vozidle (možná únava, přetížení). Samotná lustrace osoby také neproběhla v pořádku, neboť veškeré informace byly slyšet až k řidiči zastaveného vozidla. Jelikož řidič uslyšel informaci, že má platný zákaz řízení, sešlápl plyn nastartovaného vozidla a ujížděl z místa. Právě tímto jednáním policisté vystavili sebe a ostatní osoby značnému riziku. Při pronásledování ujíždějícího vozidla policisté dobře prováděli hláskou službu. Při pronásledování hlídka policie požádala operačního důstojníka o možnost použití „VRZ“, kdy zapnutím modrých světel vzrostlo riziko vzniku dopravní nehody a ohrožení života zasahujících policistů ale o ostatních účastníku silničního provozu. Nebezpečnou jízdou

ujíždějícího vozidla mohlo dojít ke střetu s jinými účastníky silničního provozu (motorové vozidla, chodci). Jednání policisty, který použil střelnou zbraň, bylo adekvátní, neboť řidič nereagoval na výzvu k zastavení vozidla. Policista vyhodnotil situaci správně a ostrou střelbu zvolil ve chvíli, kdy se v místě průjezdu nenacházely osoby, které by mohl ohrozit na zdraví. Po proražení pneumatik ujíždějícího vozidla, byl řidič nucen vozidlo zastavit s tím, že se dal na útěk do přílehlého lesa. Vzhledem k tomu, že fyzická zdatnost zasahujících policistů nebyla dostatečná, v tu chvíli nebezpečný pachatel unikl a v lese se ukryl. Nebezpečného pachatele vypátral až přivolaný psovod se svým psem. Hlídka PČR osobu omezila na osobní svobodě, za použití správně zvolených donucovacích prostředků. Dalšímu riziku byl vystaven policista, který prováděl prohlídku osoby, zda u sebe nemá zbraň nebo jiný nebezpečný předmět. K prohlídce nepoužil osobní ochranný prostředek – rukavice. U osoby byla nalezena bílá krystalická látka a injekční stříkačka, která slouží k žilní aplikaci návykové látky. Policista tím, že nepoužil rukavice, vystavil sebe a své zdraví obrovskému riziku nákazy. Během zákroku proti nebezpečnému pachateli, byli zasahující policisté vystaveni silné psychické zátěži.

Za vzniklou situaci nese odpovědnost zasahující hlídka, neboť nedodržela správný a bezpečný postup při silniční kontrole.

9.3 Návrh scénáře správného postupu (eliminace rizik)

Absolvováním základní odborné přípravy se každý policista setká s názory, jak by měla běžná silniční kontrola vypadat. V této podkapitole se pokusím vytvořit jednoduchý, ale účinný postup, jak při silniční kontrole nejvíce eliminovat možná rizika. Hlídka PČR při běžné silniční kontrole v první řadě musí zvolit vhodný a bezpečný prostor, kde lze zastavit motorové vozidlo. Prostor pro zastavení musí být zvolen tak, aby nedošlo k omezení bezpečnosti a plynulosti silničního provozu ostatním účastníkům. Policisté vykonávající silniční kontrolu musí být mimo vozidlo a při pohybu ve vozovce řádně označeni, a to reflexní vestou s nápisem „Policie“. Policista, který zastavuje motorové vozidlo, dává znamení k zastavení vozidla včas. K zastavení vozidla použije zastavovací terč nebo zastaví vozidlo vztyčenou paží a za snížené viditelnosti použije upozorňující červené světlo, kterým pohybuje v horním půlkruhu. Současně ukazuje místo, kde má vozidlo zastavit. Po zastavení vozidla přistupuje hlídka z taktického hlediska k vozidlu tak, aby oba dva členové hlídky viděli do prostoru vozidla, především na ruce posádky. Policista vyzve řidiče, aby v první řadě vypnul motor, zajistil si vozidlo, předložil doklady

potřebné k řízení a provozu motorového vozidla a z vozidla si vystoupil. Druhý člen hlídky neustále sleduje ruce řidiče. Jakmile řidič vystoupí, hlídka policie i s řidičem se přesouvá do bezpečného prostoru, tak aby řidič i zasahující policisté nebyli vystaveni riziku střetu s jiným motorovým vozidlem. Po předložení dokladu ze strany řidiče je provedena dechová zkouška a orientační test, zda řidič není ovlivněn návykovou látkou. Následně proběhne lustrace osoby. Lustrace osoby probíhá v dostatečné vzdálenosti od kontrolované osoby. Toto je především z důvodu, abychom předešli impulzivní reakci osoby. V dnešní době je výhodou používat sluchátko do uší, které je napojené na ruční radiostanici. Po celou dobu kontroly nutno pamatovat na bezpečnou vzdálenost osob. V případě, že lustrace proběhla v pořádku, nebylo zjištěno žádné protiprávní jednání, policista vrací doklady a řidič může nastoupit do svého motorového vozidla a pokračovat ve směru jízdy.

V situaci, že vozidlo na pokyn policisty nezastaví a pokračuje v jízdě, hlídka policie zahájí pronásledování vozidla. Při pronásledování vozidla se souhlasem operačního důstojníka použije „VRZ“ spolu s nápisem „STOP“. Nutno pamatovat na hláskou službu, kdy je potřeba aktualizovat údaje týkající se směru jízdy ujíždějícího vozidla. Při pronásledování ujíždějícího vozidla hlídka PČR dbá na to, aby jejím počínáním nedošlo k ohrožení života ostatních účastníků silničního provozu. K zastavení ujíždějícího vozidla nebo použití služební zbraně dává hlasitou výzvu s výstrahou prostřednictvím megafonu, který je umístěn ve služebním vozidle. V případě, že policista použije služební zbraň, ostrou střelbu, musí řádně vyhodnotit použití zbraně. Dbát na to, aby jeho počínáním nebyla způsobena nepřiměřená újma jak ujíždějícímu řidiči, tak ostatním účastníkům. K zastavení ujíždějícího vozidla smí hlídka PČR použít za splnění podmínek tzv. PIT manévr. V případě, podaří-li se ujíždějícího řidiče zastavit, přistupovat k němu jako k nebezpečnému pachateli. Úkolem je zamezit pokračování v nebezpečné jízdě za použití donucovacích prostředků a správného taktického postupu. Osobu pachatele omezit na osobní svobodu, poučit ji o jejích právech, povinnostech a následně provést eskortu osoby. Před provedením eskorty nutno u osoby provést prohlídku, zda u sebe nemá zbraň nebo jiné nebezpečné předměty. Prohlídku osoby provádí osoba stejného pohlaví dle zákona č. 273/2008 Sb., a za využití všech osobních ochranných prostředků (rukavice) podle PPP č. 160/2009 o poskytnutí naturálních náležitostí příslušníkům PČR.

ZÁVĚR

Úvodem práce byl čtenáři představen bezpečnostní sbor Policie České republiky, jeho základní povinnosti a oprávnění, které příslušníci mají. V další kapitole byla vymezena jednotlivá rizika, se kterými se může policista v přímém výkonu setkat. Z diplomové práce vyplývá, že jednotlivé rizika jsou možné při vývoji rizikové situace částečně ovlivnit, avšak v situacích, kdy je nutné během několika sekund reagovat, je minimální šance. Práce policisty není vůbec monotónní, naopak je velice specifická, neboť každý případ je jiného charakteru, i když jeho základ, skutková podstata je jasně v zákoně vymezena. Policista při provádění zákroku nikdy neví, proti komu nebo čemu stojí. Z klidné kontroly při zjištění totožnosti osoby mohou vyplynout skutečnosti, že se jedná např. o osobu hledanou, pohřešovanou nebo nebezpečného pachatele, kterého je potřeba ihned omezit na osobní svobodě. V rámci policejní činnosti lze jednotlivé případy rozebrat a vzniklé rizika analyzovat, lze doporučit objektivní postupy, vyhodnotit správnost zákroku, čímž můžeme pomoci k eliminaci rizik. Ale v žádném případě policejní práce nebude bez vzniku možného rizika.

V diplomové práci byla využita metoda sběru dat Focus Group, kdy bylo osloveno 17 příslušníků policie v přímém výkonu. Těmto policistům bylo předloženo 12 otázek, týkající se rizikových faktorů a celkového působení na obvodním oddělení Policie České republiky. Na základě těchto otázek byla identifikovaná nejzávažnější rizika, se kterými se policisté při výkonu nejčastěji setkávají. Dále pomocí metody What If, byla k jednotlivým rizikům stanovena patřičná doporučení, která mohou rizika eliminovat. Aplikací matice rizik byla určena jednotlivá míra identifikovaných rizik, kdy bylo zjištěno, které rizika jsou nepřijatelná a mohou způsobit smrt zasahující hlídky nebo nezúčastněných osob.

Největší riziko pro policisty je psychická zátěž. Psychická nepohoda policisty způsobuje chyby, které mohou vést k fatálním následkům. Psychicky nevyrovnaný policista se může potýkat s depresemi a v kombinaci se služební zbraní tyto případy mohou skončit až sebevražednými úmysly. Psychická zátěž působí na policisty i v soukromém životě. Policista ve špatném psychickém rozpoložení nemusí správně vyhodnotit zákrok, použije neadekvátní donucovací prostředek apod.

Druhým největším rizikem je zákrok proti nebezpečnému pachateli, kdy je policista vystaven obrovskému stresu a značné dávce adrenalinu. Zde je důležitá zkušenost, rozvaha, fyzická připravenost a mnoho dalších faktorů zasahujících policistů.

Dle matice rizik je třetím největším rizikem pro policisty jízda na „VRZ“. Právě při jízdě na tzv. majáky je potřeba, aby policista byl v dobré zdravotní kondici a měl značnou dávku naježděných hodin v rámci řídičského výcviku. Dalším důležitým faktorem jsou bezpečné a udržované služební vozidla.

Každý vytvořený postup, scénář nebo metodika je pouze doporučení a pomůcka pro lepší orientaci v dané situaci ale vždy je nutné zvážit a zhodnotit veškeré okolnosti a podle nich přizpůsobit provedení zákroku. Patřičným řešením je fyzická, psychická a materiální připravenost. Žádnou situaci nepodceňovat a snažit se, aby popřípadě negativní dopad způsobil co nejmenší škodu a následky jak na zdraví zasahujících policistů, tak na celou veřejnost.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní zdroje:

HRINKO, Martin. *Pořádková činnost policie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. ISBN 9788073807931.

HRUDKA, Josef a David ZÁMEK. *Organizace a činnost policejních služeb: stav k 1.1.2012*. Praha: Police history, 2012. ISBN 9788086477565.

HUCK, Wilfried. *Amok, School Shooting und zielgerichtete Gewalt*. Berlin: Medizinisch Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft, 2012. ISBN 978-3-95466-024-7.

MACEK, Pavel, Antonín FILÁK a Josef POŽÁR. *Pořádková činnost policie: (obecná část)*. Vyd. 2. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995. ISBN 8085981122.

NĚMEC, Miroslav. *Občan a policie: aktuální problémy vztahů policie k občanům a občanů k policii*. Praha: Naše vojsko, 1996. ISBN 802060524x.

POPOV, Georgi, Bruce K. LYON a Bruce HOLLCROFT. *Risk assessment: a practical guide to assessing operational risks*. Second edition. Hoboken, NJ: Wiley, 2022. ISBN 9781119755920.

PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Metody rizikového inženýrství*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2012. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-111-8.

REFORMA. *Policie České republiky, aneb, Pomáhat a chránit*. Praha: CEVRO Institut, 2012. ISBN 978-80-87125-15-1.

ŠKODA, Jindřich. *Zákon o policii s komentářem*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 9788073801601.

VENGLÁŘOVÁ, Martina. *Sestry v nouzi: syndrom vyhoření, mobbing, bossing*. Praha: Grada, 2011. Sestra (Grada). ISBN 9788024731742.

Internetové zdroje:

Bozpinfo. *Rizika poškozující zdraví policistů v souvislosti s výkonem jejich služby a návrh některých opatření na zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví policistů při výkonu služby* [online]. Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti práce [cit. 2023-03-06]. Dostupné z:

<https://www.bozpinfo.cz/rizika-poskozujici-zdravi-policistu-v-souvislosti-s-vykonem-jejich-sluzby-navrh-nekterych-opatreni>.

Ihasco. *What is the difference between a hazard and a risk?* [online]. © 2023 iHASCO, 2023 [cit. 2023-03-28]. Dostupné z: <https://www.ihasco.co.uk/blog/entry/3058/what-is-the-difference-between-a-hazard-and-a-risk>.

Mapy [online]. Praha: © Seznam, 2023 [cit. 2023-03-28]. Dostupné z: <https://mapy.cz/turisticka?q=jino%C5%A1ov&source=muni&id=5380&ds=2&x=16.1889144&y=49.2329060&z=13>.

Ministerstvo vnitra České republiky. *Riziko* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2023-03-06]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/riziko.aspx>.

Národní zdravotnický informační portál [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2023 [cit. 06.03.2023]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz>.

PETR, Marek. *Riziko a jeho pojetí: vědecké a umělecké*. Český finanční a účetní časopis [online]. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2011 [cit. 2023-03-06]. Dostupné z: https://cfuc.vse.cz/artkey/cfu-201103-0001_Riziko-a-jeho-pojeti-vedecke-a-umelecke.php.

Policie České republiky. *Postrauematická intervevenční péče o policisty* [online]. Praha: Policie, 2023 [cit.2023-03-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/postrauematicka-intervevencni-pece-o-policisty.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>.

PPP č. 130/2008, o poskytnutí naturálních náležitostí příslušníkům PČR

Scribbr. *What is a Focus Group/ Step-by-Step Guide & Examples* [online]. The Netherlands, 2023 [cit.2023-0328]. Dostupné z: <https://www.scribbr.com/methodology/focus-group/>.

Wirehouse Employer Services. *What's the Difference Between Hazard and Risk? A Complete Guide* [online]. © 2022 Wirehouse-All Rights Reserved, 2023 [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://wirehouse-es.com/health-and-safety/whats-the-difference-between-hazard-and-risk-a-complete-guide/>.

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníku bezpečnostních sborů. In: *Zákon pro lidi* [online].[cit.2023-03-05]. Dostupné z: [361/2003 Sb. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů \(zakonyprolidi.cz\)](https://www.zakonyprolidi.cz/361/2003/Sb.Zakon_o_sluzebnim_pomeru_prislusniku_bezpecnostnich_sboru).

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In: *Zákony pro lidi* [online].[cit.2023-03-05]. Dostupné z: [273/2008 Sb. Zákon o Policii ČR \(zakonyprolidi.cz\)](https://zakonyprolidi.cz/273/2008-Sb.-Zakon-o-Policii-CR)

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. In: *Zákony pro lidi* [online].[cit.2023-04-04]. Dostupné z: [361/2000 Sb. Zákon o silničním provozu \(zakonyprolidi.cz\)](https://zakonyprolidi.cz/361/2000-Sb.-Zakon-o-silnicnim-provozu)

ZPPP č. 160/2009, kterým se upravuje postup příslušníků Policie České republiky na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
BESIP	Bezpečnost silničního provozu
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
ČR	Česká republika
D	Dopad
HIV	Human Immunodeficiency Virus
IZS	Integrovaný záchranný systém
KŘP	Krajské ředitelství policie
NVS	Nástražný výbušný systém
OOP ČR	Obvodní oddělení policie České republiky
OOPP	Osobní ochranný pracovní prostředek
P	Pravděpodobnost
PC	Personal computer
PPP	Pokyn policejního prezidenta
PIT	Precision immobilization technice
PTSD	Posttraumatická stresová neuróza
R	Riziko
Sb.	Sbírka zákonů
SKPV	Služba kriminální policie a vyšetřování
USA	Spojení státy americké
URNA	Útvar rychlého nasazení
VRZ	Výstražné a rozhlasové zařízení
VTOS	Výkon trestu odnětí svobody
ZPPP	Závazný pokyn policejního prezidenta

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1- Organizační schéma (zdroj: (Zákony pro lidi, 2023 [online])	14
Obrázek 2 – Mapa krajských ředitelství (zdroj: Policie ČR, 2023, [online])	15
Obrázek 3 – Místo kontroly (zdroj: mapy, 2023, [online])	60
Obrázek 4 – Místo těsného střetu (zdroj: mapy, 2023, [online])	61
Obrázek 5 – Dopadení pachatele (zdroj: mapy, 2023, [online])	62

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Metoda What-If (zdroj:vlastní).....	50
Tabulka 2 – Pravděpodobnost (zdroj:vlastní).....	52
Tabulka 3 – Dopad (zdroj:vlastní).....	52
Tabulka 4 – Matice rizik (zdroj:vlastní).....	53
Tabulka 5 – Míra rizika (zdroj:vlastní).....	53
Tabulka 6 – Vyhodnocení matice rizik (zdroj:vlastní).....	53

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: FOCUS GROUPS - OTÁZKY

PŘÍLOHA P I: FOCUS GROUPS – OTÁZKY

13. Kolik Vám je let?

- 21 – 30 let
- 31 – 40 let
- 41 – 65 let

14. Jakého jste pohlaví?

- Muž
- Žena

15. Kolik máte odsloužených let u Policie České republiky?

- 0 – 5 let
- 5 – 10 let
- 10 a více let

16. Považujete práci u Policie České republiky za rizikovou?

- Ano
- Ne

17. Uveďte nejrizikovější faktory při výkonu služby na obvodním oddělení Policie České republiky

- VRZ
- Nebezpečný pachatel
- Donucovací prostředky
- Skrytá závada

18. Disponuje Policie České republiky s kvalitními pomůcky a ochrannými prostředky?

- Ano
- Ne

19. Je u Policie České republiky dostatečná fyzická a střelecká příprava?

- Ano
- Ne

20. Nejčastější rizika při zákroku proti nebezpečnému pachateli?

- Špatně zvolené DP
- Přeceňování svých schopností a dovedností

21. Jaké rizika mohou vyplynout při střelecké přípravě?

- Nedbání pokynů
- Špatná manipulace
- Zdravotní indispozice

22. Stres jako rizikový faktor při výkonu služby na obvodní oddělení Policie České republiky?

- Ano
- Ne

23. Nejčastější příčiny vzniku pracovního úrazu?

- Nedodržení zásad BOZP
- Nedbání pokynů
- Taktika

- Zastaralost prostředků
- Nepravidelnost směn, přesčasové hodiny

24. Rizika při běžné silniční kontrole?

- Každodenní rutina
- Nedodržení bezpečného prostoru
- Nevyužití/nedostupnost ochranných pomůcek